

# PRÍLOHA Monitoring médií 14-15/2007

## Pápež svojim: Nehľadajte konzum, ale radšej Boha

Hlava katolíckej cirkvi Benedikt XVI. žehná veriacich svätenou vodou (na snímke agentúry Reuters) počas svätej omše na Námestí svätého Petra vo Vatikáne. Kvetnou nedeľou sa včera začal veľkonočný Svätý týždeň, ktorým si cirkev pripomína smrť Ježiša Krista a jeho zmŕtvychvstanie. „Nepodliehajte konzumnému životu zo

dňa na deň,“ požiadal pápež zhromaždených veriacich a vyzval ich, aby sa radšej dali na cestu hľadania Boha. Tento rok má veľkonočný týždeň pre kresťanov osobitný význam. Dnes sa vo Vatikáne zavŕši proces blahorečenia zosnulého pápeža Jána Pavla II. Je to prvý krok k jeho vyhláseniu za svätého. **HN, 2.4.2007**

## Kritiky voči niektorým formám náboženského správania sa

Každé náboženstvo, ktoré hlása alebo toleruje násilie, neznášanlivosť a nenávisť robí seba samé nehodným tohto mena. Vyhlásil to arcibiskup Silvano Tomasi, stály pozorovateľ Svätej stolice pri Organizácii spojených národov v Ženeve na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva. Oprávnené kritiky voči niektorým formám náboženského správania sa však podľa arcibiskupa nesmú zmeniť na útoky, či na výsmech z uctievaných osôb, praktík, obradov alebo symbolov. Ako zástupca Svätej stolice zdôraznil sloboda vyznania a sloboda prejavu sa nemôže uskutočňovať mimo úcty ku konkrétnym náboženstvám, vierovyznaniam a názorom. **Rádio Lumen, 20:00, 31.3.2007**

## Vo Vietname trest kňazovi

Rímskokatolíckeho 60-ročného kňaza včera odsúdili vo vietnamskom meste Hue na osem rokov za šírenie propagandy proti komunistickému štátu. Nguyena Van Lya odsúdili so štyrmi ďalšími propagátormi pluralitnej demokracie v procese, ktorý trval pol dňa. Kňaz už bol vo väzení od roku 1970 trikrát a odsedel si 14 rokov. Bol zakladajúcim členom zakázananej prodemokratickej koalície Bloc 8406, ktorá stála za zakázanou Vietnamskou stranou pokroku. Jej štyroch členov odsúdili na tresty od 18 mesiacov podmienene až po 6 rokov za mrežami. **Peter Dodek, Šport, 31.3.2007**

## Vymenovanie nového varšavského rímsko-katolíckeho arcibiskupa

Do úradu varšavského rímsko-katolíckeho arcibiskupa bol dnes počas jednoduchej slávnosti v poľskej metropole oficiálne uvedený Kazimierz Nycz. Stalo sa tak takmer tri mesiace po rezignácii jeho predchodcu Stanisława Wielgusa, ktorý odstúpil kvôli obvineniam so spolupráce s komunistickou tajnou bezpečnosťou. Pápežský dekrét o vymenovaní päťdesiatšedemročného Nica na cele varšavskej arcidiecézy bol prečítaný na začiatku nedeľnej omše v Katedrále svätého Jána. Na žiadosť nového arcibiskupa prebehlo vymenovanie bez akýchkoľvek slávnostných obradov. **Rádio Lumen, 17:30, 1.4.2007**

## NR schválila 6 zákonov a noviel zákonov

NR schválila 6 zákonov a noviel zákonov. Nový zákon o digitálnom vysielaní predpokladá úplné opustenie analógového televízneho vysielania najneskôr v roku 2012. Podľa novely zákona o slobode náboženskej miery a postavení cirkvi a náboženských spoločností bude na ich registráciu potrebných 20 000 podpisov členov a nielen sympatizantov. **Rádio Slovensko, 08:00, 30.3.2007**

## Cirkev je dôsledná

Cirkevný historik Jozef Hal'ko v rozhovore pre HN:

**Ako cirkev posudzuje zázračné uzdravenia?**

- Robia to lekári. Vyhlásia, že prirodzene je uzdravenie nevysvetliteľné, vtedy je zázračné. To sa posudzuje veľmi prísne. Cirkev je v tomto smere veľmi dôsledná.

**Dáva niekto v posudzovaní aj argumenty proti?**

- V Kongregácii pre svätorečenie je metodologickou súčasťou kritické prehodnocovanie jednotlivých informácií. Je tu osoba alebo skupina osôb, ktoré oponujú, aby sa celá argumentácia za blahorečenie očistila. Nijako to neznevažuje osobu, je to o tom, že sa k veci pristupuje dôsledne.

**K Jánovi Pavlovi II. sa modlia všetci veriaci. Načo je ešte dobrá svätosť? Každý ho už vníma ako svätca.**

- Úcta je potom už oficiálna. Cirkev určí deň, kedy sa svätec pripomína vo svätých omšiach na celom svete. Tým, že vyhlasuje svätých, dáva svetu pozitívny signál o tom, že je možné aj v modernom svete žiť životom nasadeným pre druhých, čistým, ušľachtilým, teda väťým. **ERIKA MOKRÁ HN, 2.4.2007**

## Pápež ma uzdravil, tvrdí mníška

Cirkev urýchľuje blahorečenie Jána Pavla II. Získala potrebné svedectvo o zázraku

Francúzska mníška sa náhle vyliečila z Parkinsonovej choroby. Vatikán jej svedectvo odhalí na druhé výročie smrti Jána Pavla II.

Jedno z najstráženejších tajomstiev Vatikánu je prezradené. Tajomnou mníškou, ktorá sa zázračne vyliečila z Parkinsonovej choroby, je francúzska sestra Marie-Simon-Pierre. Práve jej prípad použila rímskokatolícka cirkev, aby pápeža Jána Pavla II. mohla blahorečiť. Francúzska sestra sa z ťažkej choroby zotavila potom, čo sa modlila k poľskému rodákovi.

Cirkev si v pondelok pripomenie druhé výročie pápežovej smrti. Rímska diecéza v tento deň odovzdá Vatikánu desiatky tisíc strán dokumentov a prepisov, ktoré navrhujú jeho beatifikáciu - posledný krok pred vyhlásením za svätého.

### Ťažká choroba

Francúzska mníška na prelome milénia ochorela na Parkinsona - teda tú istú chorobu, akou trpel aj pápež.

Po jeho smrti 2. apríla 2005 sa jej príznaky prudko zhoršili. „Chudla som zo dňa na deň. Nemohla som už písať, a keď som to skúsila, nedalo sa to čítať. Nemohla som ani šoférovať, pretože moja ľavá noha bola nehybná,“ zdôverila sa štyridsaťpäťročná mníška talianskemu katolíckemu magazínu Totus Tuus.

Opisovala tiež, ako sa za vyliečenie modlila spolu s ostatnými mníškami k Jánovi Pavlovi II. Druhého júna, presne dva mesiace po jeho smrti, odrazu dostala uprostred noci vnuknutie, aby zdvihla pero. „Moje písmo bolo úplne čitateľné, prestalo ma bolieť telo. Cítila som hlboký pokoj,“ rozpráva o zázračnom uzdravení mníška, ktorej sa predtým nekontrolovateľne triasli ruky.

Jej neurológ a ďalší doktori ju neskôr vyšetřili, prekvapivé vyliečenie však nevedeli vysvetliť.

Marie-Simon-Pierre je teraz v poriadku a pracuje v jednej z parížskych pôrodníc. Podrobnosti o jej prípade zverejnili francúzske noviny Le Figaro a Le Croix.

Na pamiatku svojho predchodcu bude pápež Benedikt XVI. v pondelok celebrovat' slávnostnú omšu vo Vatikáne.

### Detaily zverejnia zajtra

Ešte predtým by mal francúzsky biskup Claude Feidt prezradiť podrobnosti o zázračnom vyliečení mníšky, ktoré sa stalo v jeho diecéze v Aix-en-Provence a Arles na juhu Francúzska. Rehoľná sestra bude hlavným hosťom aj na ceremóniáli, ktorý je záverom prvej etapy vyhlasovania za svätého.

„Mníška príde na ceremónie v Ríme a Vatikáne 2. apríla, tak ako tisícky ďalších,“ ohlásil poľský kňaz Sławomir Oder, ktorý má na starosti zhromažďovanie dôkazov. Hovorí, že nejde o jediný zázrak. Do svojho úradu dostal mnoho správ od ľudí, ktorí sa vyliečili najmä z rakoviny, po modlitbách k pápežovi.

### Zrýchlený proces

Podľa cirkevného práva sa čaká až päť rokov po smrti, kým sa začne proces blahorečenia. Toto pravidlo porušil už sám Ján Pavol II., keď zrýchlil vysvätenie Matky Terezy. Za blahoslavenú ju vyhlásil šesť rokov po jej smrti.

Pápež Benedikt XVI. tiež celý proces zrýchlil. Mal aj podporu veriacich. Zástupy už na pohrebe Karola Wojtyly na vatikánskom námestí Svätého Petra kričali „Santo Subito“, čo v preklade znamená „Urobte ho svätým teraz.“ Tri mesiace po jeho smrti začali Ján Pavla II. oficiálne blahorečiť. Postulátor Oder hovorí, že ide o jeden z najrýchlejších beatifikačných procesov v novodobých cirkevných dejinách.

Prípad zázračného uzdravenia francúzskej mníšky je kľúčový pri vyhlasovaní za svätca. Ak cirkev zázrak uzná, môže pápež blahorečiť Jána Pavla II., čo je prvým vážnym predstupňom pred vyhlásením za svätého.

### Vyhlásenie za svätého

Ján Pavol II. môže byť rektorom

Cirkev má veľmi prísne kritériá pri vyhlásení za svätého.

Proces blahorečenia sa začína zvyčajne až päť rokov po smrti človeka. (Karol Wojtyla a Matka Tereza sú výnimkami).

V prvej fáze sa skúma, či kandidát viedol príkladný kresťanský život.

Špeciálna komisia musí potom preukázať, že jeho pričinením sa udial zázrak. (v prípade Jána Pavla II. je to vyliečenie francúzskej mníšky).

Potom ho môžu vyhlásiť za blahoslaveného.

Ak sa neskôr preukáže, že sa zaslúžil aj o ďalší zázrak, vyhlásia ho za svätého.

Ceremoniál kanonizácie (svätorečenia) má na starosti pápež.

„Mal pevnú, silnú a pravú vieru. Oslobodenú od strachu a kompromisov, ktorá inšpirovala srdcia mnohých ľudí.“ Pápež Benedikt XVI.

**Štefan Hudec  
SME, 31.3.2007**

## Spomienková omša na Jána Pavla II.

Ďakujeme Pánovi predovšetkým za dar svätosti, ktorá sa ukázala v pápežovi, ktorý prišiel do Ríma s ďalekej krajiny z našej vlasti. Týmito slovami sa dnes ráno prihovoril v kryptách Baziliky sv. Petra účastníkom spomienkovej omše na Jána Pavla II. krakovský arcibiskup kardinál Stanislaw Dziwis. Spolu so stovkou kňazov, biskupov a kardinálov si pri hrobe sv. Petra a blízko hrobu Jána Pavla II. pripomenuli druhé výročie smrti predchádzajúceho pápeža. Dnes sa slávnostne uzavrela aj diecézna pauza beatifikačného procesu Jána Pavla II. Počas slávnosti kongregácia pre kauzy svätých prevzala dokumentáciu zozbieranú diecéznym tribunálom. Obsahuje svedectvá ľudí a dokumenty historickej komisie.

**Rádio Lumen, 20:00, 2.4.2007**

## Blahoslavený pápež Ján Pavol II.?

Karol Wojtyła je dva roky po smrti stále ikonou medzi katolíkmi. Benedikt XVI. je v jeho tieni

Vatikán je tesne pred prvým krokom na ceste k svätorečeniu pápeža Jána Pavla II.

Presne v čase, keď si svet pripomína druhé výročie úmrtia najobľúbenejšieho pápeža 20. storočia, rímska diecéza odovzdala Vatikánu všetku dokumentáciu potrebnú na urýchlenie procesu blahorečenia Jána Pavla II. Pri tejto príležitosti jeho nástupca Benedikt XVI. odslúžil v Chráme sv. Petra vo Vatikáne slávnostnú omšu.

Už na Kvetnú nedeľu súčasný pápež v príhovore mládeži pripomenul posledné posolstvo, ktoré im jeho predchodca zanechal. „Hľadal som vás, a teraz ste vy prišli ku mne. Ďakujem vám,“ citoval posledné slová Karola Wojtyły deník Osservatore Romano.

Katolícki veriaci si po celom svete pripomenuli zosnulého pápeža svätými omšami. Kardinál Stanisław Dziwisz, ktorý bol osobným sekretárom Jána Pavla II. počas jeho 27 rokov trvajúceho pontifikátu, slúžil spomienkovú omšu v Ríme pre poľskú komunitu.

### Čo najskôr medzi svätých

Obyčajne sa proces blahorečenia začína až po piatich rokoch od smrti dotyčnej osoby. Už v máji 2005 však Benedikt XVI. oznámil, že cirkev urobí v tomto prípade výnimku. Ján Pavol II., o ktorom vlni na objednávku Vatikánu natočili aj animovaný film, by tak mohol byť blahorečený už tento rok.

Ak sa to podarí, bude to najrýchlejší proces blahorečenia v novodobej histórii cirkvi. Špekuluje sa, že by sa tak malo stať 16. októbra 2008, na 30. výročie jeho zvolenia za pápeža.

Napomôcť by tomu mohla najmä francúzska rehoľná sestra Márie Simon-Pierrová, ktorá sa z nevysvetliteľných dôvodov zázračne uzdravila z parkinsonovej choroby presne dva mesiace po pápežovej smrti. Jej uzdravenie sa považuje za zázrak, ktorý je predpokladom na blahorečenie.

Benedikt XVI. je aj dva roky po smrti svojho predchodcu stále v je-

ho tieni. Aj keď bol silnou autoritou už počas pontifikátu

Karola Wojtyły, mnohým veriacim chýba v osobe Josepha Ratzingera ľudovosť a otvorenosť, ktoré boli pre predošlú hlavu cirkvi príznačné. Liberálni katolíci zase Benediktovi XVI. vyčítajú príliš konzervatívne názory a jeho zvolenie za 265. pápeža považujú za sklamanie.

### Ratzinger nie je Wojtyła

Prvé dva roky pontifikátu Benedikta XVI. sa niesli hlavne v znamení medzináboženského dialógu. V septembri 2006 čelil kritike za urážku moslimov, ktorí sa cítili dotknutí jeho slovami o islame. Napriek varovaniám však nezrušil novembrovú návštevu Turecka, ktorá sa napokon skončila úspechom.

Benedikt XVI. bol pred dvomi rokmi na úplne inej štartovacej čiare ako jeho predchodca v roku 1978. Prichádzal po silnom pápežovi, čo nebol Wojtylov prípad.

Nemecký pápež častejšie čelí liberalizácii európskej politiky, kde sa legitimizuje eutanázia, interrupcie a registrované partnerstvá. Ratzinger tiež zdedil dedičstvo komunizmu v podobe kňazov, ktorí spolupracovali s tajnými službami v exkomunistických krajinách.

Väčšina veriacich však pápežovi dôveruje. Keď zomrel Ján Pavol II., hovorilo sa, že nahradiť takého pápeža bude ťažké. Ratzinger nie je Ján Pavol II. Pre milióny veriacich je to však ich nový „Papa“.

Môžeme si byť istí, že náš milovaný Papa stojí teraz pri okne Otcovho domu, vidí nás a žehná nám.

**Joseph Ratzinger**

18. máj 1920 - narodil sa vo Wadowiciach v Poľsku

november 1946 - vysvätený za kňaza

august 1958 - vysvätený za biskupa vo Wawelskej katedrále

máj 1967 - vymenovaný za krakovského kardinála

október 1978 - zvolený za pápeža

máj 1981 - prežil pokus o atentát na Námestí sv. Petra vo Vatikáne

apríl 2006 - zomiera vo Vatikáne

**Tomáš Hudák**  
SME, 3.4.2007

## Vo Vatikáne ukončili prvú fázu blahorečenia Jána Pavla II.

Svet si pripomína 2. výročie úmrtia Jána Pavla II. Pre katolícku cirkev má dnešný deň aj iný význam. Vatikánski bádatelia ukončili prvú fázu blahorečenia poľského pápeža. Následný proces bude posledným krokom pred jeho vyhlásením za svätca.

Vatikán, 2. apríl 2005. 10-tisíce ľudí sa pod oknami ťažko chorého pápeža dozvedá správu o jeho smrti. Presne o dva roky neskôr sa veriaci v Ríme tešia z ukončenia prvej fázy blahorečenia Jána Pavla II. Jeho hrobka je dnes pútnickým miestom. Tisíce stránok dnes zapečatili do trezoru, ktorý poputuje do Vatikánu. Obsahuje všetky pápežove spisy a dôkazoch o zázrakoch uzdravenia.

Natočené: Kardinál Camillo Ruini, pápežský vikár: „Bola to veľmi náročná úloha pre množstvo ľudí a svedectiev, pre ich hĺbku, zložitú a bohatstvo. Ale musím povedať, že to bola pekná práca, ktorá nás naplnila radosťou.“

Proces blahorečenia cirkvi iniciovala v prípade poľského pápeža v rekordnom čase. Kanonizácia sa začína bežne najskôr po piatich rokoch od úmrtia.

Natočené: Kardinál Stanisław Dziwisz: „Ján Pavol II. patril do spoločenstva Ježišových priateľov, teda do spoločenstva svätých. Tá spolupatričnosť dávala zmysel a smer jeho životu.“

Pri spomienkovej omši súčasný pápež zdôraznil význam Jána Pavla II. pre celé ľudstvo.

Natočené: Pápež Benedikt XVI.: „Boží služobník, taký bol a tak ho teraz nazývame i v cirkvi.“

Uzavretie prvej fázy k svätorečeniu zvyčajne trvá desaťročia niekedy i storočia. Pri Jánovi Pavlovi II. sa to podarilo za dva roky.

**Zuzana Chudová**  
STV2, 21:30, 2.4.2007

## Pittner: Sokolov spis som nikdy nevidel

Profesor Jozef Hlinický z Inštitútu kresťanskej kultúry Trnavskej univerzity založil Občiansky výbor pre objektívne informovanie verejnosti v kauze arcibiskupa Jána Sokola. Chce zverejniť informácie aj na základe vlastných skúseností, podľa ktorých Sokol nebol spolupracovníkom ŠtB, ale naopak významne pomáhal podzemnej cirkvi. Právnym poradcom výboru je Ján Čarnogurský. Členmi sú ešte iní vyučujúci z Trnavskej univerzity a Univerzity Cyrila a Metoda. Hovorili sme s ďalším členom výboru, bývalým politickým väzňom, ministrom vnútra a riaditeľom Slovenskej informačnej služby **LADISLAVOM PITTNEROM**.

### Ako ste sa ocitli v občianskom výbore za arcibiskupa Sokola?

„Kontaktoval ma kňaz Pavol Flajžík, ktorý sa pred niekoľkými rokmi angažoval v občianskych záležitostiach. Povedal, či by sme nemali navštíviť otca arcibiskupa a predložiť mu naše poznatky, ktoré by mohli poukázať na skutočnú pravdu, pokiaľ ide o jeho konanie v komunistickom režime. Urobili sme to a vydal som čestné vyhlásenie, ako nám pomáhal. Veci sa vyvíjali tak, že ma oslovil profesor Hlinický a dohodli sme sa na spolupráci.“

### Ako si spomínate na kontakty s Jánom Sokolom?

„Uviedol som to v čestnom vyhlásení. V sedemdesiatych rokoch mi k nemu zo zahraničia posielali balíčky, v ktorých boli mikrofilmy a fotochemikálie a tieto mi na základe hesla cez moju spojku dával. Bola to veľmi chýlostivá záležitosť. Ak by to ŠtB odhalila, vyvolalo by to v podzemnej cirkvi katastrofu.“

### Kto bol spojkou?

„Prečo by som mal o tom hovoriť. Rešpektujem želania svojich spolupracovníkov, ktorí v niektorých prípadoch nechcú, aby som ich bližšie identifikoval.“

### Stretli ste sa vtedy so Sokolom osobne?

„Nie. Bolo to na základe hesla. Odišla spojka, použila heslo, dostala veci, doniesla ich mne.“

### On o vás vedel?

„Vôbec, veď preto tam bola spojka a heslo. On len vedel, že je to určené pre podzemnú cirkev.“

### Ako dlho spolupráca trvala?

„Prakticky takmer celé sedemdesiate roky. Od osemdesiatych rokov sme zvolili nový postup dodávok materiálu, pretože bolo potrebné určité spôsoby operatívne meniť.“

### Aký bol nový spôsob?

„To by som zasa nerád hovoril.“

### Ako často ste dostávali zásielky?

„Nechodili veľmi často, lebo mikrofilmy majú svoju životnosť. Mesačne som ich spracovával aj viac. Bolo na nich po 36 snímok dokumentácie, ktoré spojky odo mňa brali do zahraničia.“

### Tento spôsob nikdy nevyzradili?

„Nikdy. To je práve veľká satisfakcia pre arcibiskupa. Ak by takúto skutočnosť vyzradil, ŠtB by nemala problém od pohybu spojky ku mne túto sieť rozbiť. To sa nikdy nestalo.“

### Aké informácie ešte hovoria v prospech arcibiskupa?

„Dodávka literatúry zo Západu, ktorú on distribuoval, čo už nebola moja doména. Potom aj jeho utajené stretnutia v zahraničí s biskupom Hnilicom v Juhoslávii, ako aj ďalšie veci, o ktorých bude výbor informovať.“

### Dokumenty z archívov hovoria, že Sokol chodil do konšpiračného bytu. Ako to vnímate?

„Aj na túto vec som sa pri jeho návšteve pýtal. V jednom prípade mi odpovedal, že keď ho predvolali na Februárku, tak tamojší referent v budúce ho požiadal, aby nebol tam, že je lepšie, keď odíde do súkromia. A takto sa dostal do súkromia. Až z kontextu teraz vyplynulo, že to bol konšpiračný byt.“

### Vy tajné služby poznáte. Je reálne, že to tak bolo? Pracovníci Ústavu pamäti národa hovoria, že do konšpiračného bytu chodili len prevratní agenti, ktorí vedeli, že ide o schôdzku s riadiacim dôstojníkom.

„Jedna vec sú pravidlá, druhá vec je, ako ich konkrétny človek dodržiaval.“

Pokiaľ ide o registre, nie sú najlepšie analyzované. Je tam mnoho takých osôb ako Anton Srholec, pri ktorých je napísané, že po krátkom čase bola spolupráca s nimi ukončená. Prečo? V deväťdesiatom roku som mal osobnú skúsenosť ako námestník riaditeľa vtedajšej federálnej tajnej služby. Prišla za mnou istá pani, ktorá celých dvadsať rokov donášala na svojho manžela. Spôsob donášania bol vynútený takou ohavnosťou, že človeku vstávali vlasy na hlave. Toto všetko dať pod jednu hlavičku je nekompetentné. Okrem toho mám dojem, že mnohí z týchto ľudí posudzujú činnosť podľa toho, čo vedia o súčasných spravodajských službách, teda v demokratických krajinách. Tu sú spôsoby verbovky úplne iné ako v diktátorských režimoch.“

### Osudy ľudí boli rôzne, nemyslíte si, že človek vo verejnej službe, ako je politik, ale aj arcibiskup, by o svojej minulosti mal hovoriť otvorene? Čo je zlé na tom, povedať pravdu - že to podpísal, myslel si, že ich oklamal, a podobne?

„Arcibiskup Sokol jednoznačne tvrdí, že záväzok nepodpísal. Informácie, ktoré my máme, nielen tieto spravodajského charakteru, ale aj iné, nasvedčujú, že ak by bol spolupracovníkom ŠtB, prejavilo by sa to na činnosti podzemnej cirkvi, a nič také sa nestalo.“

### Arcibiskup nikdy nepovedal, áno, bol som s eštabákom v súkromnom byte a rovnako ani o peniazoch. Podľa záznamov dostával od ŠtB vecné dary alebo hotovosť.

„Prosím vás! Pokiaľ ide o peniaze, ešte ako minister som sa ho na to pýtal, pretože sme mali evidovanú sumu, ktorú dostal od riaditeľa cirkevného úradu Máčovského. To boli spoločenské záležitosti. Keď išiel usporiadať spoločenskú udalosť pri vymenovaní za arcibiskupa, dostal od neho peniaze. Vzťahy medzi týmito ľuďmi boli jednak profesionálne a jednak zneužívali, že cirkevníci, ale ani iní občania nepoznali praktiky komunistickej tajnej služby. Ťažko bolo pre týchto ľudí konať v spoločenskom styku tak, ako by sme to dnes chceli vidieť.“

### Podľa dokumentov mu dary alebo

**hotovosť dával eštebák Monsberger, nie Máčovský.**

„Pokiaľ ide o eštebákov, treba rozlišovať medzi tým, čo povedal, a tým, čo sa napísalo. On hovoril, že tých troch, ktorí sa spomínali v denných situačných správach, nepoznal. Na druhej strane nepopiera, že eštebáci ho navštevovali.“

**Denné situačné správy sú niečo iné. Peniaze alebo dary mu mal dávať Monsberger.**

„Je tam dvesto korún, sto korún. Skôr si všimnite to, že referent ŠtB si účtoval za kávu, ako keby pri stretnutí potreboval vždy nový balík kávy. Sú to smiešne sumy.“

**Raz tam je aj tritisíc a tisíc korún.**

„To sú smiešne sumy. Ja teraz myslím na tie takzvané pohostenia. Rozdiel medzi demokratickými tajnými službami je aj nedôvera, ktorá medzi nimi bola. V našej službe sa takáto forma nepoužíva - dokladovanie bežných výdavkov, káva a podobne. Robí sa to iným spôsobom.“

**Mnohí spolupracovníci, o ktorých sa objavia finančné správy, hovoria, že eštebáci si peniaze nechávali pre seba. ÚPN však hovorí, že by tým riskovali až stratu zamestnania, keďže sa to prísne kontrolovalo.**

„Prezrite si údaje o účtovaní pri jednotlivých stretnutiach. Vždy to bola suma za balík kávy. To predsa nemohli vypíť. Tá typická trochárska záležitosť sa prejavovala aj tu.“

**Čiže to vnímate tak, že arcibiskup pomáhal podzemnej cirkvi a len formálne sa stretával s eštebákmi, aby ich uspokojil?**

„Jednoznačne efektívne pomáhal podzemnej cirkvi aj v takých záležitostiach, ktoré boli prísne utajené. Nikto z nás by dôsledok vyzradenia možno ani nebol prežil. Nepopiera, že ho navštevovali eštebáci. Každý podnik mal pridelený svojich eštebákov. Riaditeľov pravidelne vyťažovali a záležalo na tom, čo povedia. Z toho, čo bolo doteraz zverejnené, sa ukazuje, že hovoril o veciach, ktoré nezakladajú dôvod označiť ho za spolupracovníka ŠtB.“

**Niektorí tvrdia, že aj schôdzky s ŠtB majú podiel na tom, že urobil kariéru.**

„Akú kariéru? Keď si pozriete jeho životopis, zistíte, že až do roku 1988 nebol pre štát absolútne prijateľný. Celé sa to zmenilo až v rokoch 1988 a 1989. To sú záležitosti, ktoré sme si my všímali. Všetciho bude ešte treba preveriť. Ako pracovali, keď už sa vedelo o stretnutí Gorbačova s Reaganom na Malte a podobne.“

**Viaceri intelektuáli tvrdia, že už len samotný dialóg s ŠtB znamenal zradu a akési legitimovanie režimu. Čo hovoríte na tento argument?**

„To je nezmysel. Príslušný predstaviteľ cirkvi jednoducho nemohol vyhodit' eštebáka, keďže tu na druhej strane bola aj určitá vatikánska politika. Nemohli sme pristúpiť na to, aby sa tu vytvoril úplne nepriateľský priestor. Spoločensky by to nebolo možné.“

**Začiatkom deväťdesiatych rokov sa hovorilo, že niektorí politici videli arcibiskupov spis. Pamätáte si to?**

„Počul som o tom. Ja osobne som ho nevidel a neviem vám povedať, čo tam mohlo byť.“

**Ako vnímate zvolenie Ivana Petranského za šéfa ÚPN?**

„Je to politická záležitosť a nikdy som politické rozhodnutia nekomentoval.“

**Myslíte si, že ústav bude existovať ďalej?**

„ÚPN by sa mal horúčkovo snažiť získať profesionalitu. Ľudia, ktorí tam sú, majú iste dobrú vôľu, len je potrebné, aby získali profesionálne znalosti, ktoré im pomôžu odolať tlakom, ktoré nevyklúčujem.“

**Ako by sa podľa vás mali profesionalizovať?**

„Vyšli knihy o československej spravodajskej službe, o KGB. Nevieť, koľkí z nich ich majú naštudované, a neviem, akých majú poradcov.“

**Vám nechýba tajná služba?**

„Nerozumiem otázke.“

**Či vám nechýba práca.**

„Chýba, preto sa snažím nahradiť ju inými spôsobmi, medzi iným reštrukturalizáciou svojej knižnice. Smejem sa, že nestíham, ale, samozrejme, je to iný druh práce.“

**Stále spoločensky žijete, stretávate sa s ľuďmi?**

„Už od päťdesiatych rokov, keď som bol zatvorený, som si musel zvyknúť na istý typ života a nejaké spoločenské akcie nemám. Doobeda som na internete a poobede si pozerám knižnicu, čítam knihy, ktoré som nestihol, alebo sa k niektorým vraciam.“

**Myslíte si, že vášmu nástupcovi Jozefovi Magalovi v SIS to ide dobre? Veľa sa o nej v médiách nehovorí a vtedy je vraj tajná služba úspešná.**

„Nemám iný názor. Nie som už zapojený do činnosti služby. Z toho, čo ako laik môžem posúdiť z vonkajšieho pohľadu, sa zdá, že váš záver môže byť správny.“

**Naposledy vás SDKÚ neúspešne nominovala na post šéfa ÚPN. Ste dnes už definitívne na dôchodku?**

„Hovoril som Mikulášovi Dzurindovi, že veľkú nádej na svoje zvolenie nevidím. Ako SMK, tak aj KDĽ boli proti. Mám status dôchodcu. Nevidím reálne, že by som kandidoval na nejakú funkciu.“

Monika Žemlová  
SME, 31.3.2007

**Katolíci nechcú Ježiša z čokolády**

NEW YORK - Pre veľkonočné sviatky sú typické čokoládové zajačiky.

Popritom kresťania oslavujú zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Americký umelec Cosimo Cavallaro spojil tieto dva symboly dokopy a vytvoril sochu Ježiša z mliečnej čokolády. Dielo, ktoré malo byť od budúceho týždňa vystavené vo výklade Galérie Rogera Smitha v centre newyorského Manhattanu, však narazilo na ostré protesty katolíckej cirkvi a galéria musela od svojho plánu upustiť. Dokonale anatomicky prepracované telo Spasiteľa budú musieť zrejme roztopiť. „Chcel som si len uctiť Ježišovo telo - čokoládou,“ vyjadril sa sklamaný autor diela. (nel)

Nový čas, 1.4.2007

## Milosrdná smrť má piate narodeniny

HAAG Eutanáziu uznáva trojlístok štátov, k prelomovému zákonu krajiny tulipánov sa pridalo len Belgicko a Švajčiarsko. Zajtra uplynie päť rokov odvtedy, čo sa Holandsko zapísalo do dejín ako prvé na svete, kde začali s milosrdnou smrťou z rúk lekárov pre nevyliciteľne chorých.

Nikde inde v Európe sa zákonodarcovia neodhodlali legalizovať takýto postup, hoci vo viacerých štátoch vo verejnej mienke víťazí šanca zomrieť nad prežitím. Dokonca aj v silne katolíckych štátoch. „S eutanáziou súhlasí 68 percent opýtaných Talianov,“ uviedla agentúra EFE. V Poľsku by prikývlo 53 percent ľudí na otázku, či lekári môžu odprevadiť zo sveta 32-ročného muža, ktorý je od štrnástich rokov celkom paralyzovaný.

V ďalších krajinách, ako napríklad v Rakúsku a v Česku je za eutanáziu každý druhý opýtaný; v Británii každý ôsmy podporuje, aby lekár mohol skončiť stratený osud pacienta. Odporcovia a stúpenci milosrdnej smrti používajú zvyčajne argumenty, ktoré na jednej strane hovoria o nevyhnutnosti veriť do poslednej chvíle na uzdravenie a že eutanázia je vlastne pomoc pri vražde; na opačnej strane prevláda názor, že usmrtenie pacienta je pre neho vykúpením spod veľkej bolesti, pretože s vidinou beznádeje nemá význam trpieť ďalšie roky.

„Nikdy nemôžete mať za cieľ zabiť človeka,“ zdôrazňuje Bert Dorenbos, šéf holandskej organizácie Plač pre život, ktorá vystupuje proti eutanázii. Opak si myslí holandský lekár Rob Jonquiere, ktorý vedie združenie Právo na smrť. Pre neho je nevyliciteľná a neznesiteľná choroba logickým dôvodom, aby pacient požiadal zdravotníkov o milosrdnú smrť. „V Holandsku sú pre tieto prípady voľne dostupné žiadosti pre tých, čo chcú zomrieť,“ podotýka Dorenbos.

Zákon o eutanázii stanovuje prísne pravidlá: človek musí o milosrdnú smrť požiadať pri vedomí a dokázať, že je nevyliciteľne chorý a jeho bolesť je hrozná. Od zavedenia eutanázie v Holandsku ročne dobrovoľne zomrie dva- až tritisíc ľudí.

Tým, že eutanáziu umožňujú len tri európske krajiny, ľudia, čo vzdali boj o život, vyhľadávajú smrtiacu injekciu za hranicami svojho štátu. Napríklad vo Švaj-

čiarsku sú v poradovníku na smrť stovky Britov.

Hoci eutanázii vo väčšine Európy nesvieti zelená, niektoré štáty majú k dobrovoľnej smrti sčasti zhovievavý postoj. Vo Švédsku to nie je

trestný čin, ale priestupok, ktorý treba nahlásiť úradom. Nemeckí lekári zase nesmú byť nútení zachraňovať za každú cenu vyhasínajúci ľudský život.

(čap, ČTK)

PRAVDA, 31.3.2007

## Za eutanáziu sa na Slovensku nebojuje

Dobrovoľný odchod pacienta zo života za pomoci lekára slovenské zákony neumožňujú. Lekári tvrdia, že spoločnosť zatiaľ nie je pripravená o tejto téme ani diskutovať. „U nás, v našich právnych podmienkach, keď sa demokracia len buduje a ľudia si zvykajú na slobodu, to podľa mňa nie je možné. Na Slovensku sa o eutanázii podľa mňa môže začať diskutovať možno o päť, desať rokov. Zatiaľ však nedozrel čas na túto otázku,“ hovorí onkológ z košickej fakultnej nemocnice Igor Andrašina.

Na onkológii pracuje už 26 rokov, za celý ten čas sa ani raz nestrelol so žiadosťou či už ťažko chorého pacienta alebo niekoho z rodiny, aby skončil jeho trápenie. „A z toho vychádzam. Či je to strach alebo nádej tých ľudí, neviem. Možno keby som sa niekedy stretol s takou žiadosťou, začal by som o tom uvažovať, či eutanáziu na Slovensku umožniť alebo nie. Naši pacienti však väčšinou o život bojujú, vážia si ho. Ja osobne som proti eutanázii,“ dodal.

Iný názor má ďalší onkológ, odmieta však zverejniť svoje meno. „Príliš veľa ľudí som videl ťažko zomierať, preto si myslím, že tomu, kto naozaj chce dobrovoľne skončiť svoje trápenie, by to mohlo byť umožnené. Na otázku, či by dokázal podať potrebnú poslednú dávku pacientovi, po chvíli váhania odpovie: „Áno.“

Uplne iný názor má Mária Jasenková, riaditeľka detského hospicu Plamienok. Už takmer päťdesiatim rodinám pomohli prežiť zostávajúce chvíle smrteľne chorých detí a ich rodičov v domácom prostredí. „Skúsenosti s prácou so zomierajúcimi deťmi, ktoré máme, nám mnoho ráz potvrdili, že aj v perspektíve blížiacej sa smrti je

možné prežívať momenty šťastia. Majú veľkú hodnotu a pomáhajú žiť rodine po úmrtí dieťaťa“, hovorí Jasenková.

Preto je eutanázia pre ňu neprijateľná. „Práve preto pracujem v hospici. Hospicovú starostlivosť vnímam ako alternatívu k eutanázii. Volajú po nej ľudia vtedy, ak ich fyzická alebo psychická bolesť je neznesiteľná a nedokážu nájsť spôsob, ako ju zmierniť na prijateľnú úroveň,“ dodala.

Zatiaľ žiadna zo 46 rodín, o ktoré sa doteraz starali, ich nepožiadala o eutanáziu. Debate o nej sa však nevyhli. „Samozrejme, že každému človeku, či už pacientovi alebo príbuznému, napadne myšlienka či želanie, aby smrť prišla a utrpenie sa skončilo. Je to prirodzené, aj my pri našej práci s chorými deťmi a ich rodičmi sme sa s tým stretli,“ dodala.

O zmene zákona, ktorý by umožnil dobrovoľný odchod smrteľne chorého pacienta za pomoci lekára, sa zatiaľ ani neuvažuje. „Ak by sa na ministerstvo zdravotníctva so žiadosťou o uvedenú zmenu legislatívy oficiálne obrátila odborná verejnosť, ministerstvo by túto požiadavku dokázalo akceptovať výhradne za podmienky, ak by odborná verejnosť získala k tejto otázke širokú celospoločenskú dohodu,“ uviedla hovorkyňa ministerstva Silvia Balázsová.

Prezident Slovenskej lekárskej komory Milan Dragula si však nemyslí, že by v dohľadnom čase niekto chcel iniciovať zmenu zákona. „Sme povinní spraviť pre pacienta všetko pre to, aby sme ho vyliečili. My nevieme, čo bude ďalej, nie sme takí múdri, že vieme s určitosťou, že pacient zomrie. Nemáme právo zobrať niekomu život,“ dodal.

Katarína Lovasová  
PRAVDA, 31.3.2007

## Prečo je tá noc Veľká

Najprv prišlo desať rán, potom Židia mohli opustiť otroctvo v Egypte.

Židovská Veľká noc (pésach) pripomína veľké zázraky, ktoré v túto noc urobil Boh, aby vyslobodil Židov z otroctva v Egypte. Aby donútil faraóna prepustiť ich, zoslal na Egypt desať „rán“ - pohrôm a nešťastí. Poslednou bola smrť každého prvorođeného v Egypte. Uchránené zostali len židovské rodiny, ktoré si pomazali dvere krvou obetovaného baránka. Faraón po desiatej rane dovolil Židom odísť, a tí ešte v tú noc vedení Mojžišom prešli cez Červené more, ktoré Boh zázračne rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Veľkú noc: pésach - prechod. Iní slovo pésach vysvetľujú ako obídenie, vyhnutie sa, a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreť krvou. Obídenie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, a preto každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Veľkou nocou.

Symbolika prechodu z otroctva do slobody sa preniesla aj do kresťanstva ako prechod z hriechu do života v Božej milosti, ktorý zabezpečil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Udalosti spojené s jeho ukrižovaním a vzkriesením sa odohrali práve počas pésachu, a preto sa židovská a kresťanská Veľká noc kryje aj časovo.

Niektoré prvokresťanské spoločenstvá sviatok slávil spolu so Židmi 14. deň mesiaca nisan, iné prvú nedeľu po 14. nisan. Spor ukončil až prvý Nicejský snem v roku 325, ktorý nariadil, že Veľká noc sa má sláviť v nedeľu po prvom jarnom splne mesiaca, čo môže pripadnúť na jednu z nediel od 22. marca do 25. apríla.

Podľa týchto pravidiel sa určuje termín Veľkej noci dodnes. Termín sviatkov je závislý od lunárneho

mar

SME, 5.4.2007

## Cirkev nesmie byť združenie

Politici odkázali malým cirkvám, že môžu fungovať ako združenia. Zákon to však výslovne zakazuje.

Malé cirkvi sa od mája nebudú môcť na Slovensku zaregistrovať, ak nepredložia aspoň 20-tisíc podpisov svojich členov, ktorí sú zároveň slovenskými občanmi. Zákon schválila veľká väčšina poslancov, okrem členov SMK.

V diskusii o novom zákone sa najviac používal argument, že neobmedzí slobodu vierovyznania, lebo cirkvi sa môžu registrovať ako občianske združenia. Skutočnosť je však taká, že zákon o združovaní sa nevzťahuje na cirkvi a náboženské spoločnosti.

„Ak ministerstvo zistí, že združenie vyvíja činnosť vyhradenú cirkvám, musí ho vyzvať, aby ju ukončilo. Ak v činnosti pokračuje, ministerstvo ho rozpustí,“ povedala Alena Koišová z ministerstva vnútra.

Ministerstvo podľa nej už poslalo niekoľko takých upozornení,

nijaké združenie však ešte nezrušilo. Združenia blízke cirkvi majú napríklad scientologická cirkev či moslimovia.

Doteraz cirkvám stačilo na registráciu zozbierať 20-tisíc podpisov sympatizantov, no už aj tento predpis pre jeho prísnosť napadol na Ústavnom súde generálny prokurátor Dobroslav Trnka. Súd o jeho podnete ešte nerozhodol.

Návrhy na registráciu podali nedávno dve cirkvi. Kresťanské spoločenstvá Slovenska priložili vyše 27-tisíc, Bahájske spoločenstvo asi 28-tisíc podpisov sympatizantov.

„Slovenská verejnosť bola veľmi naklonená,“ hovorí Andrea Poloková zo spoločenstva, ktoré má u nás asi 200 členov. Za posledné dva roky odmietlo ministerstvo registrovať Ateistickú cirkev neveriacich. Obrátila sa na Najvyšší súd, rozhodnúť by mal v lete.

Zuzana Uličianska  
SME, 3.4.2007

## Stretnutie Ivana Harmana s predstaviteľmi cirkví v Žiline

Na starej radnici v Žiline sa dnes po prvýkrát stretol primátor Ivan Harman s predstaviteľmi cirkví v meste. Magistrát tak podľa slov prvého muža mesta využil predveľkonočné obdobie, ktoré je pre cirkev najdôležitejšie v roku.

Podľa primátora Ivana Harmana chcelo mesto Žilina dať týmto stretnutím najavo, že chce spolupracovať s cirkvami v meste.

Ivan Harman, primátor Žiliny: „Uvedomujeme si, že cirkev môže veľmi napomôcť aj mestu hlavne v otázke morálky a morálnych hodnôt, výchove obyvateľov Žiliny.“

Desiati predstavitelia cirkví v Žiline privítali túto aktivitu magistrátu. Hovorí dekan Ladislav Stromček.

Ladislav Stromček, dekan: „Aj dnes na stretnutí zaznelo, že by tu mohol byť ďalší podnet aj pre spoluprácu cirkvi medzi sebou, evanjelický pán farár navrhol, že by to mohli byť nejaké ekumenické projekty zamerané týmto smerom ľuďom, ktorí sú v núdzi rôzneho

typu, morálnej, kultúrnej, duchovnej, sociálnej núdzi.“

Na stretnutí podľa Harmana otvorili aj problém sociálne nepriateľných občanov v meste.

Ivan Harman, primátor Žiliny: „Spoločne sme diskutovali a hľadali nejaké možnosti vzájomnej pomoci, ja som aj teda požiadal zástupcov cirkvi, aby pomohli mestu pri riešení tohto problému.“

Podľa dekana Stromčeka je táto problematika veľmi široká. Katolícka cirkev však vykonávala podobné aktivity v Žiline už aj v minulosti.

Ladislav Stromček, dekan: „Veľmi pekne pracujú napríklad sestry matky Terezy, ktoré sa venujú bezdomovcom, Rómom, takisto máme tu azylový dom, je farská charita, diecézna charita.“

Primátor i zástupcovia cirkvi sa dohodli na pravidelnom konaní takýchto stretnutí. Júlia Kavecká  
Rádio Lumen, 17:30, 3.4.2007

## Rozhovor s kňazom Danielom Dianom

Pozvanie do Správ a komentárov prijal kňaz Daniel Dian.

**Pán Dian, čím to je, že sa zdá, ako keby ten proces blahorečenia alebo teda vyhlásenia za svätého v prípade bývalého teda pápeža pána Jána Pavla II. ako by postupoval v rekordnom čase?**

- Daniel Dian: „Tak ja si nemyslím, že je to nejaký výnimočný rekord, lebo napríklad sladíme 800-ročnicu svätej Alžbety a tá bola necelé dva roky po smrti vyhlásená už za svätú. Boli sme svedkami toho, že keď bol pohreb Jána Pavla II., tak ten dav skandoval sudito santo, teda hneď svätý. Cirkev mala aj také vyhlásenia za svätých aklamačne ale tu Benedikt XVI. urobil len tú výnimku, že povolil začať proces blahorečenia hneď, okamžite. Čiže on dodržiava všetky tie normy kódexu kanonického práva, ktorý nariaďuje riadne šetrenie a poviem vám sám z pozície postulátora v jednej kauze blahorečenia, že to je naozaj robota na dlhé nie mesiace ale naozaj roky. Takže tu ide o to, že ten tím pravda, ktorý robí na tejto veci, veľmi rýchlo zozbiera všetky materiály no a v živej pamäti máme život Jána Pavla II., tak to nikoho neprevkpuje, že naozaj to vyhlásenie.“

**Vyhlásenie za svätého vlastne si vyžaduje, aby ten dotyčný konal zázraky. Čo to vlastne znamená, zázrak v tomto prípade a či môžeme, už sa tu spomínalo vyliečenie jednej rádovej sestry, môžeme v tomto prípade hovoriť o nejakých ďalších zázrakoch?**

- Daniel Dian: „No tak z takého jednoduchého hľadiska zázrak je lekárskou vedou nevyliečiteľné stále uzdravenie, teda trvalé nie je to len nejaké prechodné zlepšenie zdravotného stavu ale okamžite a trvalé.“

**To už sa konštatovalo.**

- Daniel Dian: „Áno, to sa konštatovalo ale páter Lombardi upozornil, že musíme stále hovoriť ešte o údajnom uzdravení zázračnom, lebo ešte nie je vydaná lekárska práva, ktorá by potvrdzovala to naozaj nevysvetliteľné uzdravenie tej rádovej sestry Márie Simony.“

**Očakávajú sa aj ďalšie podobné zázraky?**

- Daniel Dian: „Je už nejaká kniha, kde sa evidujú viaceré uzdravenia.

Myslím z Mexika, z rôznych častí sveta prichádzajú tieto ohlasy ale skutočne to bádanie tak medicíny ako aj cirkevných kruhov.“

**Skúmajú sa aj písomnosti Jána Pavla II. Hľadá sa, ako by som to nazval, niečo heretické. Ak by sa niečo také našlo, čo zrejme asi nie je v súlade s oficiálnym učením cirkvi, tak by sa ten proces celý blahorečenia zastavil?**

- Daniel Dian: „Tak si nemyslím, pretože napríklad pri svätom Tomášovi Mórúsovi vieme veľmi dobre, že cirkev neprijala jeho dielo Utopia, v ktorej mal rôzne názory, ktoré neboli v súlade s náukou cirkvi a predsa je patrónom politikov a je vyhlásený za svätého. Ale v prípade Jána Pavla II. určite nejaké heretické názory nenájdeme. Skôr skutočne sa podrobuje teda tomu skúmaniu každý jeho spis, ktorá azda bol publikovaný pred tým, než bol jednak vysvätený za biskupa, to znamená v časoch, keď bol profesorom alebo kaplánom alebo správcom farnosti, tak skôr tieto spisy podliehajú tomu, lebo ostatné spisy sú veľmi jasné a už sú, myslím, prebádané.“

**Vy síce hovoríte, že ten proces je v tej rýchlosti toho blahorečenia, je vlastne taký ako štandardný, že nie je nejaký výnimočný, aj keď teda médiá hovoria skôr teda, že to tak je, že je to výnimočné. Kedy sa podľa Vás bude dať oficiálne povedať, svätý Ján Pavol?**

- Daniel Dian: „Ach, to si ja netrúfam povedať. Ja nechcem byť nejakým prognostikom. Celkom isté je, že asi záujem aj terajšieho svätého otca Benedikta XVI. je, aby to bolo čím skôr ale hovorím, on je zástancom právnych noriem a preto myslím si, že všetko bude postupovať v náležitom čase. Teraz vlastne len bola skončená prvá fáza diecézna no a teraz.“

**Pozrime sa na tie fázy vlastne, ako to vyzerá, keď cirkev niekoho vyhlasuje za svätého. V stručnosti.**

- Daniel Dian: „No tak, v stručnosti. Ustanoví sa postulátor, ktorý musí zložiť prísahu, ktorý potom zhromažďuje všetky materiály jednak o povesti svätosti toho, ktorý má byť blahorečený alebo vyhlásený za svätého. Musia sa preskúmať všetky spisy, zhromaž-

diť výpovede svedkov. No a to uznáte, že to sa naozaj nedá v prípade Jána Pavla II. Tých svedkov je nesmierne veľa, spisov takisto. No a potom, keď sa uzavrie tá diecézna fáza skúmania svätosti toho kandidáta, tak sa potom musí napísať žiadosť na kongregáciu, odovzdať spisy, vypracované kauzy no a potom kongregácia.“

**Tu sme teraz.**

- Daniel Dian: „Áno, tu sme teraz. To sa dnes už ukončilo, lebo proces blahorečenia Jána Pavla II. sa začal v rímskej diecéze, lebo bol rímskym biskupom.“

**Takže ako to bude vyzerat' teraz? Ďalej?**

- Daniel Dian: „No a teraz by to mala kongregácia preskúmať a v závere skúmania v náležitom čase svätý otec vyhlási, že teda dáva súhlas na vyhlásenie za blahoslaveného a potom prejde to do tej tretej fázy, do tej fázy kanonizácie, kde sa znovu vyžaduje ďalší mimoriadny úkaz, teda zázrak.“

To je takmer detektívna práca. Ďakujem za rozhovor, pekný večer.

STV2, 21:30, 2.4.2007

## Žarty na úkor pápeža

Nemeckí novinári pobúrili svojich poľských susedov. Nemiestne totiž žartovali na účet pred dvoma rokmi zosnulého poľského pápeža Jána Pavla II.

Ten by mal byť čoskoro vyhlásený za svätého. Na internetovej stránke Die Welt sa však objavila jeho fotografia spoločne s kubánskym revolucionárom Fidelom Castrom. Obrázok okorenili žurnalisti textom, že ide o ďalší z dôkazov jeho svätosti. Pápež vraj spôsobil zázrak a kubánskeho diktátora vďaka tomu nedokážu americkí agenti zneškodniť viac ako 50 rokov. Olej do ohňa priliali aj autori satirickej rubriky, kde zverejnili poľského pápeža v jeho papamobile, ako sa vezie po atletickej dráhe na štadióne.

V texte pod obrázkom sa uvádza, že si Ján Pavol II. práve ide po zlatú medailu na paralympijských hrách v Port Parkinson. (i)k

Plus jeden deň, 7.4.2007



## Čím žijem

...dôležitosťou sviatkov! Židia i kresťania teraz prežívajú svoje najdôležitejšie sviatky pesah a veľkonočné trojdnie. Obom náboženstvám je vlastné lineárne a dynamické chápanie času. Sviatky nie sú len cyklická pripomienka vzťahu Boha k človeku. Sú poukázaním na smerovanie ľudských dejín. Človek sa pripomienkou týchto udalostí stáva súčasťou minulosti, ale zároveň i budúcnosti.

Na pôde Teologickej fakulty Trnavskej univerzity odznel príspevok filozofky Olgy Gavendovej na tému Náboženské postoje súčasného človeka. Autorka vychádzala z Eliadeho názorov na náboženskú. Ten ju vníma aj ako ontologickú štruktúru akýsi archetyp v človeku. Náboženosť je teda charakterová črta človeka. Utvára ju vzťah sakrálneho času a priestoru k jeho profánnemu opaku. Najdôležitejšie je to, že je to ono sakrálne, čo dáva profánnemu význam. Tak je profánnu možné jedine preto, že existuje sakrálne.

Táto diskusia poukazovala aj na niečo iné. Na otázku, aké sú náboženské postoje súčasného človeka. Parafrazujú Chestertona: keď ľudia prestanú veriť v Boha, potom uveria vo všetko. Bez ohľadu na otázku o možnostiach viery, tento citát vyjadruje dnešnú situáciu. Človek si až vzdychne kde sú tie časy podozrievavého agnosticizmu? Archetypálny náboženský postoj dnešného človeka je často revolučný, pozbavený tradície. Je chaotický, hľadajúci si identitu, často naivný a bez sviatkov. Niekde medzi konzumom, ktorému sa niekedy neprávo krivdí, a vekom Vodnára.

Bez uvedomenia si sakrálnosti sviatkov neexistuje rozdiel medzi týždňom a víkendom, sviatkom a voľným pracovným dňom. Sviatky sú sakrálnym rozdelením času. Nie sú len voľno, ale prežívaná pripomienka. Pre náboženstvo sú omnoho viac než len voľno či repetícia z vlašajška. Sviatky sú krokom vo vzťahu sú vlievaním večného do prúdu času.

**LUKÁŠ JENÍK**  
HN, 5.4.2007

## Celý Ježišov životopis napísať nevieme

Čo robil Ježiš, keď nekonal zázraky? Hlasy, že nebol naozajstnou historickou postavou, sú v menšine, no zároveň stále existuje snaha čo najpresnejšie zrekonštruovať jeho život a podať o Ježišovi svedectvo aj ako o ľudskej bytosti.

„Asi najlepšie nám na takéto otázky odpovedá samotná doba, v ktorej žil. Vieme pomerne dosť o historických postavách, s ktorými sa Ježiš stretol,“ odmietol pre Pravdu skeptické názory na skutočný život Ježiša Paul Maier so Západomichiganskej univerzity. „Pokúšal sa Herodes zabiť dieťa-ducha? Vypočúvali židovskí veľkňazi Annáša Kajfáš neexistujúcu bytosť? Súdil Pontský Pilát na Veľký piatok fantóma? Zomreli Pavol a ďalší apoštoli pre akýsi mýtus? Nikto nepochybuje, že súto mená historických postáv, potvrdzujú to náboženské aj svetské texty a tiež archeologické nálezy. Prečo by mal byť Ježišov prípad iný?“ kladie si rečnícky otázku profesor starovekej histórie.

Ježišov život je pre mnohých najmä kniha Dana Browna Da Vinciho kód. Svojimi „šokujúcimi“ odhaleniami prispela k množstvu ďalších diel, ktoré vysvetľujú, popierajú či potvrdzujú slávnu a úspešnú literárnu fikciu amerického spisovateľa, podľa ktorej bol natočený aj film. Experti zaoberajúci sa dejinami kresťanstva pripúšťajú, že problémom je fakt, že v tejto chvíli je v podstate nemožné napísať Ježišov životopis, ktorý by jednoznačne splnil kritériá vedeckej práce.

„Je pravda, že nedokážeme zrekonštruovať Ježišov život v každom jeho detaile. Vieme veľa o „veľkých“ veciach, ktoré vykonal,“ povedal pre Pravdu Lutz Doering z Kin's College v Londýne. „Ako z ľudí vyháňal zlých duchov a liečil ich, že jeho etické postoje vychádzali z lásky k blížnemu, že pri kázniach používal podobnosť. Mal blízko k hriešnikom a ľuďom vyobcovaným zo spoločnosti. Nepoznáme ani presný dátum jeho narodenia ani smrti. Pramene sa však zhodujú, že to bol piatok,“ hovorí expert na Nový zákon. Ako dodáva, existuje takzvané Evanjelium podľa Jaku-

ba, v ktorom sa hovorí o päťročnom Ježišovi, ktorý vtedy z hlíny stvoril vrabca a oživil ho.

„Základom pre uchopenie udalostí z Ježišovho života zostáva Nový zákon,“ tvrdí Darrell Bock, profesor novozákonných štúdií z teologického seminára v Dallase. „Ježišov portrét sedina vtedajšie židovské a grécko-rímske prostredie, z ktorého vyšiel,“ povedal pre Pravdu autor knihy Rozlúštenie da Vinciho kódu.

Priestor na dotváranie udalostí z Ježišovho života zostáva takmer nekonečný. Tak má v Da Vinciho kóde Ježiš manželku a tiež deti. Veľké pobúrenie veriacich vyvolalo aj zobrazenie Ježiša vo filme Martina Scorseseho Posledné púštné Krista. Jeho láska k Márii Magdaléne tam bola tiež vykreslená ako až príliš telesná. Nič také sa, samozrejme, v Biblii neuvádza, no pre niekoho môže byť prekvapujúce, že Ježiš mal súrodencov. O Jakubovi, ktorý mal byť prvým jeruzalemským biskupom, píše aj známy židovský historik Jozef Flavius. „Jakub bol bratom Ježiša, ktorého volali Kristus, zaznamenáva Flavius v Židovských starožitnostiach,“ pripomína Doering. „O presnosti týchto vyjadrení sa vedie vedecká debata, no mnoho expertov predpokladá, že kresťania Flaviovo dielo síce upravovali, ale nemenili jeho význam,“ vysvetľuje.

Ako by predsa len mohol vyzerať Ježišov „ľudský“ životopis? Bol by krátky. Ježiš bol židovským kazateľom, ktorý okolo seba zhromaždil malú skupinu ľudí a bol ukrižovaný v čase, keď bol prefektom Judey Pontský Pilát. „Tak by sa dal napísať Ježišov životopis podľa rímskeho historika Tacita,“ povedal Maier. „Treba pritom pripomenúť, že Tacitus bol známy svojou presnosťou a overovaním faktov a nebol to dejepisec, ktorý by ku kresťanstvu pociťoval nejaké sympatie. Naopak, kresťanov nazýval chorobou,“ hovorí expert. Podľa neho, ak by aj neexistoval žiadny iný historický prameň, Tacitovo dielo je dostatočné, aby potvrdilo, že Ježiš skutočne existoval.

**Andrej Matišák**  
PRAVDA, 7.4.2007

## Konzervatívci v Ríme posilnili

Vatikán má odvčera nového „camerlenga“, ktorý je hlavou Vatikánu v čase medzi smrťou pápeža až po zvolenie jeho nástupcu. Stal sa ním kardinál Tarcisio Bertone, ktorý je zároveň hlavným sekretárom Vatikánskeho štátu. Bertone bol pravou rukou súčasného pápeža už dlhšie. Benedikt XVI. jeho vymenovaním potvrdil konzervatívnu líniu vo Vatikáne.

Len minulý mesiac bol na čelo

Konferencie talianskych biskupov zvolený arcibiskup Mons. Angelo Bagnasco. Ľavičari ho pre jeho nekompromisné názory označili za nemoderného. Denník Corriere della Sera publikoval úryvky z pripravovanej pápežovej knihy, ktoré naznačujú, že práve prílišný liberalizmus označuje Ratzinger za príčinu morálneho úpadku západného sveta. (th), SME, 5.4.2007

## Útoky pripísal satanovi

Sokol sa v kázni rozhovoril aj o spolupráci s ŠtB

Arcibiskup Ján Sokol sa po dlhom čase oficiálne objavil na verejnosti a na Zelený štvrtok odslúžil omšu v Trnave. Mediálnu kampaň o jeho spolupráci s komunistickou ŠtB v kázni pripísal diablu.

Od januárovej operácie bedrového kĺbu, ktorú Ján Sokol podstúpil v nemocnici vo Viedni, arcibiskup len druhýkrát slúžil omšu na verejnosti.

Pred natrieskanou katedrálou v Trnave na Zelený štvrtok sa rozrečnil aj o svojej údajnej spolupráci s komunistickou ŠtB a poďakoval

všetkým, ktorí mu verili. Podľa neho je jednota dôležitá. „To vie odveký nepriateľ, diabol, ktorý sa usiluje cez svoje nástroje o rozbitie našej jednoty, „hlásal Sokol.

Svoje ovečky, ale najmä kňazov varoval pred liberalizmom, ktorý ich môže nahlovať. V kázni sa pustil aj do hudby, ktorú treba rozlíšiť na svetskú a náboženskú. Práve náboženskú nemôžu ovplyvňovať obyčajné vášne.

Sokolovo liečenie aj napriek sviatkom pokračuje. Po Veľkej noci sa totiž opäť vráti na pooperačné liečenie.

MIROSLAV STANÍK  
Plus jeden deň, 7.4.2007

## Sokol už o ŠtB nehovorí

Arcibiskup Ján Sokol považuje svoje vyjadrenia k téme spolupráce s komunistickou tajnou službou za uzavreté, povedal krátko po tom, ako v Trnave doslúžil omšu svätenia olejov. V nasledujúcich dňoch sa bude ďalej liečiť. V januári bol na ortopedickej operácii

a odvtedy je na rehabilitácii v kúpeľoch.

V kázni Sokol ďakoval veriacim, že v posledných týždňoch zotrvali napriek nepriateľom cirkvi. Modlí sa aj za tých, ktorí sa dali „nahlovať“. „Nedajte sa pomýliť liberálnymi prúdmi,“ vyzval. (sita), SME, 7.4.2007

## Včera bol Veľký piatok

Kresťania si včera pripomenuli utrpenie, ukrižovanie a smrť Ježiša Krista - Veľký piatok. V rímskokatolíckych chrámoch sa v tento deň neslúžila svätá omša. Všetci veriaci sa postili od mäsitých pokrmov.

Veľký piatok je osobitne zasvätený spomienke Ježišovho utrpenia a smrti na kríži. Je to deň pôstu, pokánia a jediný deň roka, keď sa neslávi

eucharistická obeta. Namiesto nej sa koná liturgia umučenia Pána, ktorá pozostáva z bohoslužby slova, slávnostnej modlitby veriacich, z poklony Svätému krížu a sv. prijímania. Ježišovu smrť nám pripomína aj liturgická farba - farba krvi. V tento deň sa čítajú alebo spievajú pašie.

Sita, LUBOMÍR SOMOLÁNYI  
Šport, 7.4.2007

## Biskup sa stretol s premiérom

BRATISLAVA - Aplikácia časti sociálneho učenia katolíckej cirkvi v sociálnych programoch vlády bola jednou z hlavných tém rozhovoru nitrianskeho biskupa Viliama Judáka a predsedu vlády Roberta Fica. Premiér na stretnutí pripustil možnosť finančnej podpory niektorých projektov biskupstva zo strany vlády. Judák totiž informoval host'a o projektoch, ktoré poslúžia verejnosti. (sita), HN, 5.4.2007

## Ďakujem, že ste sa nedali zneužiť

ŠtB je pre arcibiskupa uzavretá téma

Arcibiskup Ján Sokol sa opäť objavil na verejnosti. Po troch mesiacoch celebroidal prvú omšu, počas ktorej hovoril aj o svojej minulosti. Znovu odmietol informácie, podľa ktorých bol agentom komunistickej tajnej služby. To, že donášal ŠtB, vyplýva zo zverejnených dokumentov Ústavu pamäti národa.

Arcibiskup sa po operácii pohybového ústrojenstva zotavuje v Kúpeľoch Kováčová.

Na Zelený štvrtok prišiel do Trnavy, kde odslúžil omšu. Hoci tvrdí, že spolupráca s tajnými je pre neho uzavretá téma, dotkol sa jej aj počas bohoslužby v preplnenej Katedrále sv. Jána Krstiteľa. Veriacim sa poďakoval za podporu v ťažkých chvíľach. „Jednota bola vždy dôležitá. To vie odveký nepriateľ - diabol, ktorý sa usiluje cez svoje nástroje o rozbitie našej jednoty.

„Ďakujem, že ste sa nedali rozbiť a zneužiť,“ povedal Sokol.

Podľa historických dokumentov sa arcibiskup stretával s príslušníkmi ŠtB v konšpiračnom byte, za svoje služby zobral údajne aj finančnú odmenu. Vo zväzkoch ŠtB figuruje pri jeho mene záznam, že bol agentom s krycím menom Špirituál. „Nedajte sa pomýliť liberálnymi prúdmi,“ vyzval veriacich počas bohoslužby. (mak, sita)

Nový čas, 7.4.2007

## Veľká noc

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka. Kresťania si ním pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Nadväzuje na židovský sviatok pesah, ktorý pripomína oslobodenie izraelského národa z Egyptského otroctva.

V starej cirkvi sa pred Veľkou nocou na Zelený štvrtok konalo zmiernenie kajúcnikov. Biskup ich rozhrešil a prijal do spoločenstva veriacich. Bol to deň vzrušeného, ľútostivého, ale aj radostného plaču, keď sa verejní hriešnici po dlhšom pokání mohli zúčastniť na sviatostiach cirkvi.

František Rábek, ordinár OS a ozbrojených zborov SR: „Zelený štvrtok je deň pred Kristovým umučením, to znamená, deň Poslednej večere predovšetkým a v rámci Poslednej večere Ježiš Kristus daroval fakticky seba samého.“

Ladislav Vrabel, biskupský vikár pre MS SR: „Vo väznici sa tieto veľkonočné udalosti prežívajú veľmi intenzívne. Totiž, prvá svätá omša - Posledná večera - bola slávená tesne pred tým, ako pán Ježiš bol zatknutý.“

Na Zelený štvrtok predpoludním biskupi na pamiatku ustanovenia sviatosti kňazstva slúžia sväte omše so všetkými kňazmi svojich diecéz. Táto svätá omša sa nazýva missa chrismatis. Pri omšiach sú vzácnosťou tri druhy oleja, krizmu, olej katechuménov a olej chorých. Oleje predstavujú znamenie sily, liečia chorých, tlmia bolesti a používajú sa i pri krste alebo birmovaní.

František Rábek, ordinár OS a ozbrojených zborov SR: „Vo všetkých katedrálach biskupi dnešný deň dopoludnia spolu s kňazmi slávia svätú omšu, pri ktorej sa tie tri oleje požehnávajú.“

Na dnešnej slávnostnej bohoslužbe v bratislavskom kostole svätého Jána z Mathy sa zúčastnilo takmer 60 kňazov ordinariátu Ozbrojených síl a zborov Slovenskej republiky. Svätá omša a požehnanie olejov sa v tento deň koná v každej katedrále na svete.

STV2, 18:20, 5.4.2007

## Poéziu sviatkov ubíja konzum, únava a nuda

BRATISLAVA - Vyčerpávajúca príprava sviatkov a nuda vyháňajú čoraz viac Slovákov z domu. Veľkú noc potom prežívajú v prírode alebo v rekreačných či kúpeľných zariadeniach. Mnohí nachádzajú pokoj až na dovolenke v zahraničí. Ženy tam utekajú aj pred neodbytnými kúpačmi a šibačmi.

„Už pred mesiacom boli vypredané takmer všetky pobytové veľkonočné zájazdy do zahraničia a veľmi ťažko sa zháňali aj voľné ubytovacie kapacity v tuzemských vysokohorských strediskách a kúpeľoch,“ informuje Martina Paničková z agentúry Zájazdy. sk. Táto agentúra je autorizovaným predajcom 25 renomovaných cestovných kancelárií. Vypredaný bol Egypt i Kanárske ostrovy, lyžovačky v Alpách i pobyty pri Červenom mori.

„Čo je zaujímavé, na sviatky cestujú von nielen mladí ľudia, ale aj celé rodiny s deťmi,“ dodáva Paničková. Výsledky prieskumov Ústavu turizmu v Bratislave už pred piatimi rokmi signalizovali väčší príklon časti obyvateľstva k využívaniu veľkonočných sviatkov napríklad na posledné lyžovačky. Týkalo sa to však prevažne mládeže z väčších miest.

Dnes odchádzajú preč celé rodiny. Chcú sa vyhnúť nákupným horúčkam, veľkému upratovaniu i vyváraniam. A zároveň získať nové zážitky. Na únavu z predsviatočnej prípravy upozorňujú viacerí odborníci. „Nedostatok času a vyčerpanosť pripravou nám môžu sviatky dokonale znehodnotiť, pritom aj na prežívanie sviatkov je potrebný čas a celková pohoda,“ tvrdí Zuzana Kusá zo Sociologického ústavu SAV. Podľa Kusej sa duch sviatkov a ich poézia z nášho života postupne vytrácajú. Pričom v takej miere, v akej strácajú vplyv inštitúcie zriadené na pestovanie tohto ducha, predovšetkým cirkvi.

Zostať doma môže byť veľká nuda. Psychológovia varujú, že v mnohých rodinách sa ani počas veľkonočných sviatkov zásadnejším spôsobom nemení trávenie

voľného času. Z opakovaných výskumov agentúry AISA vyplýva, že až 73 percent Slovákov sedia počas sviatkov a dní pracovného voľna pred televíznymi obrazovkami. A vyprázdňuje chladničky. Len každý desiaty sa venuje športovým aktivitám. Málokto siahne po dobrej knihe.

„Pre časť slovenskej populácie už neplatí, že rodina sa musí na Veľkú noc schádzať doma, pokojne ju prežíva aj niekde na chate v horách alebo dokonca v ďalekej cudzine,“ konštatuje etnologička Viera Feglová z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Výskumy nepotvrdili ani predpoklad, že trávenie sviatkov v domácom prostredí je veľmi dôležité najmä pre deti. Oveľa dôležitejšie je, čo si malý človek zo sviatočnej atmosféry odnesie do ďalšieho života. „Či to bude spomienka plná pozitívnych emócií, alebo len dáka vec, alebo konzumný odkaz,“ vysvetľuje Štefan Matula z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

Ďalšia psychologička Mária Hargašová z centra poradenskopsychologických služieb upozorňuje, že stretávanie širšej rodiny počas sviatkov sa môže stať zdrojom konfliktov. „Ak má niekto z príbuzných sklony obviňovať všetkých okolo, len nie seba, z vlastných nezdarov, môže to viesť k väčšiemu vypatiu emócií a dokonca aj násiliu, ak tam navyše asistuje alkohol,“ pripomína Hargašová. Za najväčšieho znesväcovateľa sviatkov považuje neprimeraný konzum. „Pritom na Slovensku odjakživa platilo, že nie je dôležitý bohatý stôl, ale bohaté srdce.“

S tým súhlasí aj známy katolícky kňaz Anton Srholec. „V zmenách životného štýlu by som nevidel tragédiu, hlavné je, aby sa zo vzťahov medzi ľuďmi nevytrácal Ježišov duch, aby boli voči sebe spravodliví, mali súcitiť, pomáhali si navzájom,“ zvykne opakovať Srholec.

Vladimír Jancura  
PRAVDA, 7.4.2007

## Veľká noc spoločná pre kresťanský východ aj západ

Západní kresťania a pravoslávni veriaci tento rok slávia Veľkú Noc spoločne. Hoci je medzi gregoriánskym a juliánskym kalendárom štrnásťdňový posun, raz za niekoľko rokov je termín pre obe cirkvi rovnaký.

Veľká noc je tzv. pohyblivým sviatkom, ktorého výpočet pochádza z východnej cirkvi.

Peter Zubko, historik cirkevných dejín: „Východná tradícia je staršia a v podstate dominantná, ktorá bola potvrdená aj na 1. všeobecnom sneme roku 325, že dátum Veľkej noci bude slávený v najbližšiu nedeľu po prvom jarnom splne po jarnej rovnodennosti. Tak ako sa začína predlžovať svetelná časť dňa, tak Kristus, Slnko, zvíťazil nad temnotou hriechu.“

K odchýlke došlo po reforme kalendára, no východní kresťania aj naďalej dátum Veľkej noci stanovujú po židovskom sviatku paschii.

Milan Gerka, tajomník posvätej synody pravoslávnej cirkvi: „Lebo už zo samotného evanjelia vieme, že Kristus vstal z mŕtvych po židovskej pasche.“

Objavili sa aj snahy stanoviť pevný dátum. Pápež Ján Pavol II. navrhoval druhú aprílovú nedeľu.

Peter Zubko, historik cirkevných dejín: „Bolo tu viacero návrhov na to, aby stanovil fixný dátum slávenia veľkej noci, ale tento názor sa všeobecne neujal.“

Milan Gerka, tajomník posvätej synody pravoslávnej cirkvi: „Pravoslávna cirkev sa striktnie usiluje, aby všetci sviatkovali paschu v jeden deň.“

Dvojakosť kalendárov nie je príliš praktická. Aj preto ho gréckokatolíci v posledných rokoch zjednocujú.

Milan Chatur, košický apoštolský exarcha: „Ľudia mladí a mladé rodiny z oblasti, kde bol juliánsky kalendár, sa ponáhľali potom za prácou, do škôl a tak tie sviatky už len tak veľmi, veľmi okrajovo slávil.“

Starý a nový kalendár sa na spoločnom termíne Veľkej noci opäť zhodne až v roku 2010.

**Lubomír Lehotský**  
TV TA3, 18:00, 6.4.2007

## To, čo z úst vychádza

No, je to tak. Nič nové. Regulovanie a voľný trh. Stále ďalší a ďalší „pro-roci“ ponúkajúci, čo je lepšie. Cíti to ľud a v ňom aj výtvarníci. Ceny terpentínu sa zmenili: za komunistov liter za osem korún, dnes od 119 do 198. Ceny obrázkov, napr. v Diele, zostali. Našiel som svoj archívny z roku 1988 (30 x 30 cm) za 1850 Kčs, dnes je taký istý okolo 2000 Sk. Pribudli neplatiči, za prácu nezaplatia. Možno to zdanlivo nesúvisí, ale zmeny sú vo vyznávaní hodnôt. Povedzme útoky na cirkev, nie na lotrov, mi pripadajú, že prýštia najmä zo zlého svedomia.

Tradičné hodnoty zavádzajú. Tie, na ktorých vyrástla európska slobodná kultúra. Prekážajú pohodliu, ktoré dosť bezradne prináša rozpínajúca sa civilizácia. Dovoľte priblížiť ponuku, pre členov cirkvi záväznú, pre ostatných pre informáciu, čo obsahuje spytovanie svedomia v tomto čase predveľkonočného pôstu. Pretože pôst telesný smeruje k duchovnej obnove človeka. Čo je to za pomôcku. Desať božích prikázaní:

Nehanbil som sa za svoju vieru alebo z ľudskej bázne svoju pobožnosť pred inými ukázať? Neprisahal som proti spravodlivosti, napr. niečo zlé urobiť alebo sa pomstiť, alebo na cudzích hriechoch podiel vziať? Nezmárnil som kúpou a predajom alebo nepotrebnými cestami v také dni, čas Bohu zasvätený? Prestúpil som poslušnosť rodičom? Zabil som niekoho úmyselne alebo skrze iných, neobhajoval som vražedníka alebo lúpežníka, alebo mu nadržoval a útočisko dal? Nezdržoval som sa s ľúbošťou v nečistých myšlienkach? Nevzal som komusi peniaze, šatstvo atď, buď to potajme, buď to násilne, nebral som nespravodlivý úrok, neklamal som pri váhe, neuškodil som rodine skr-

ze hranie, zaháľame, lenivosť, skrze zbytočný náklad na šatách a nábytku a túžbu po rozkošiach? Nevydal som krivého svedectva, spisy som nefalšoval, nemám ten zlý zvyk zo žartu často luhat’?

Ešte za priehrštie o povinnostiach stavu: Ak si vrchnostenská osoba: staral som sa o potreby podriadených? Neuškodil som im? Trestal som ich nepravosti a odplácal ich cnosti? Nepotláčal som nikdy chudobných, vdovy a siroty? Ak si podriadený - bol som poslušný? Ak si otec, matka, staral som sa podľa potreby o život a zdravie svojich detí? Ak si hospodár, či som sa staral nábožnú čelad’ mať? Si manžel, nezaobchádzal som surovo so svojou manželkou? Si remeselník - neodňal som nikdy iným zo závidia, zlou chytrosťou, ich objednávateľov? Ak máš hostinec, či som falšoval nápoje, nepripočítal som hosťom nad povinnosť? Ak si roľník, neučinil som susedom škody na poli pasením alebo preháňaním ľichvy, odorávaním? A aby nechýbalo vyústenie. Prvý žalm kajúcny. Pane, netrestaj ma v prchlivosti Svojej ani v hneve Svojom nekáraj ma. Zmiluj sa nado mnou, Pane, lebo som zamdlený, uzdrav ma, Pane, lebo skormútené sú kosti moje. Lebo nie medzi mŕtvymi, kto by pamätal na Teba: v pekle ale kto Ťa oslavovať bude? Odstúpte odo mňa všetci, ktorí činíte nepravosť, lebo vyslyšal Pán hlas plaču môjho. Nech sa zahanbia a uľaknú náramne všetci nepriatelia moji: nech sa naspäť obrátia a zahanbia veľmi rýchlo. Občianska spoločnosť je mladá ako víno, stará tiež ako víno. Voči čomu je v spore ak nie k svedomiu? Vďaka za pozornosť. Reflektuje každý sám, aký je. Krásnu Veľkú noc.

**Fero Guldán, SME, 7.4.2007**

## Pastiersky list biskupa Tondru

Predseda Konferencie biskupov Slovenska a spišský diecézny biskup František Tondra v pastierskom liste k Veľkej noci zdôraznil, že oslava Krista sa musí z kostolov preniesť aj do našich rodín i do spoločenského života. Nitriansky biskup Viliam Judák počas slávnostnej svätej omše

v Nitrianskom hrade vyzval veriacich na oživenie nádeje, prehlbenie viery, lásky a oddanosti k Božiemu synovi. Za cestu k spokojnému a šťastnému životu terajších i budúcich generácií označil biskup prijatie Ježiša Krista do ľudských sŕdc a osvejenie si viery a lásky. **Rádio Slovensko, 18:00, 8.4.2007**

## Pápež: Proti zlu stojí nádej

Zmŕtvychvstanie Ježiša je prísľubom lepšej budúcnosti, znie odkaz Benedikta XVI. Nám káže zodpovednosť.

Utrpenie a zlo, ktoré sužujú ľudstvo, treba vnímať očami nádeje. Toto posolstvo odkázal svetu pápež Benedikt XVI. z Námestia svätého Petra počas nedeľného slávnostného požehnanie Urbi et orbi (Mestu a svetu). Veľkonočná nedeľa je pre kresťanov oslavou zmŕtvychvstania Ježiša Krista, ktorým bolo podľa pontifa porazené zlo.

„Svojím zmŕtvychvstaním Pán zo sveta neodstránil utrpenie a zlo, ale od základu ho porazil hojnosťou svojej milosti.“ Na pohľad „všeobecne“ posolstvo do sveta však nachádza ozvenu aj na Slovensku. „Priamo k nám bol adresovaný apel modlitby a tlak na medzinárodné spoločenstvo, kde má Slovensko jasnú úlohu. Ak si môžeme niečo zobrať z tohto požehnanie, tak je to práve zodpovednosť verejných činiteľov,“ komentoval pre HN pápežov odkaz pre Slovákov hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik.

### Apoštol Tomáš ako vzor

Nosnou témou pápežovho príhovoru bol biblický príbeh apoštola Tomáša, ktorý pochyboval o zmŕtvychvstanií Krista, ale nakoniec uveril. Podľa pontifa je jeho príbeh dnes aktuálny, pretože bolesť alebo nespravodlivosť vo svete, najmä ak sa dotýkajú nevinných, vystavujú vieru človeka tvrdej skúške. V týchto prípadoch má byť človeku Tomášova nedôvera užitočná, pretože vedie človeka k objaveniu jeho (Božej) pravej tváre. „Silné pápežovo tvrdenie je to, že len Boh, ktorý dokáže na seba vziať utrpenie aj nevinných, si zaslúži vieru človeka,“ povedal o posolstve Kováčik.

### Odkaz trpiacim

Pápež sa už tradične dotkol aj konkrétnych udalostí vo svete, akými boli napríklad prírodné katastrofy na Madagaskare, na Šalamúnových ostrovoch, v Latinskej Amerike a v ďalších oblastiach sveta. Nevynechal hladomor, nevyliciteľné choroby a terorizmus. Hlava katolíckej cirkvi vyjadrila poľutovanie nad tým, že z „Iraku, krvácajúceho pokračujúcimi masakrami, neprichádza nič pozitívne“. Vyjadril obavu nad situáciou v Darfúre, ale aj v Somálsku a Zim-

babwe. „Všetky tieto národy opäť zo srdca ubezpečujem o svojej duchovnej blízkosti.“

### Do všetkých kútov

Pápežov príhovor a jeho požehnanie sprostredkovalo 108 televíznych staníc v 67 krajinách sveta.

Okrem desiatok tisíc pútnikov pred Bazilikou sv. Petra sledovali pápežský príhovor milióny divákov a poslucháčov pri televíznych obrazovkách, rádiách a na internete. Na záver pozdravil veriacich v 62 jazykoch sveta vrátane slovenčiny. **Erika Mokrá, ČTK**

### HISTÓRIA URBI ET ORBI

Tradícia veľkonočného posolstva mestu a svetu trvá celé stáročia. Prvýkrát sa pápež prihovril veriacim vo Vatikáne už v 13. storočí. Obsah príhovoru ostáva do poslednej chvíle utajený. Tradícia bola prerušená na viac ako pol storočia v roku 1870, keď bol Vatikán násilne obsadený a pápeži sa stali väzňami vo vlastnom dome. Požehnanie Urbi et orbi obnovil na Veľkú noc v roku 1933 pápež Pius XI. Okrem veľkonočných sviatkov udeľuje pápež požehnanie Urbi et orbi každý rok aj na Vianoce.

### SLOVENSKÍ KŇAZI NA VEĽKÚ-NOC

- „Vyťahujú na ňu len negatívne veci. Slušnejší redaktor, ktorý by chcel Cirkev predstaviť aj v pozitívnom svetle, v médiách neobstojí,“ spišský diecézny biskup František Tondra. Podľa jeho slov je cirkev na každom kroku osočovaná.

- „Kristov kríž je krížom zmierenia, symbolom veľkej lásky Božej k ľudom, symbolom odpustenia,“ generálny biskup Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku Miloš Klátik.

### ČO PAVEDAL PÁPEŽ

PROBLÉMOCH SVETA - Myslím na bič hladu, na nevyliciteľné choroby, na terorizmus a únosy osôb, na tisíce tvárí násilia.

O DARFÚRE - Myslím na katastrofálnu a žiaľ prehladanú humanitárnu situáciu v Darfúre.

O IZRAELI - Nemôžem napokon nezabudnúť na každodenné ťažkosti kresťanských komunít a na ich exodus zo Svätej zeme, ktorá je kolískou našej viery.

O IRAKU - Nič pozitívne žiaľ neprichádza z Iraku, skrvaveného pokračujúcimi masakrami, pričom civilné obyvateľstvo je na úteku.

O BOHU - Iba Boh, ktorý nás miluje až do tej miery, že na seba berie naše rany a naše bolesti vrátane bolesti nevinných, iba taký Boh je hodný viery. **HN, 10.4.2007**

## Sviatok ukrižovania Ježiša Krista si pripomenuli vo Vatikáne

Sviatok ukrižovania Ježiša Krista si vo Vatikáne pripomenuli tisíce pútnikov. Tradičná krížová cesta sa ustočnila v rímskom Koloseu. Pápež Benedikt XVI. niesol jednoduchý kríž počas úvodných a záverečných fáz cesty.

Na záver procesie sa pápež prihovril veriacim a požiadal ich, aby sa modlili za trpiacich vo svete. Rímske ulice zaplnili turisti a pútnici z celého sveta, ktorí prišli do Vatikánu za pobožnosťami. Svätý otec bude slúžiť aj veľkonočnú vigíliu, počas ktorej si tisíce veriacich obnovia krstné sľuby.

**TV JOJ, 19:30, 7.4.2007**

## Modlitba za trpiacich

Ukrižovanie a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista si do Ríma prišli pripomenúť tisíce pútnikov. Na tradičnej Krížovej ceste v Koloseu sa zúčastnil aj pápež Benedikt XVI. Spoločne sa modlili za všetkých trpiacich.

Pápež niesol jednoduchý kríž počas úvodných aj záverečných fáz cesty. Tento rok sa pobožnosti sústreďovali na situáciu žien a matiek počas histórie. Zajtra prednesie pápež z balkóna Baziliky svätého Petra tradičné veľkonočné posolstvo Urbi et Orbi.

**TV Markíza, 19:00, 7.4.2007**

## Pašiový sprievod v Košiciach

MODERÁTORI: Ľubomír Straka, Zuzana Wenzlová

Ľubomír Straka: „Veľký piasok v Košiciach už tradične patrí aj k najstaršiemu pašiovému sprievodu na Slovensku. Mottom tohtoročného ekumenického stretnutia bol výrok starozákonného proroka Izariáša - Tmu premením na svetlo.“

Redaktor: „Pekné počasie prilákalo do ulíc niekoľko stoviek veriacich, ktorí sa na ekumenický sprievod mesto vydali už po trinásty krát.“

Dušan Havrila, kňaz evanjelickej a. v. cirkvi: „Tento pašiový sprievod má svoj význam najmä pre kresťanský svet, lebo si počas Veľkého piatku pripomíname tie najdôležitejšie udalosti odsúdenie, umučenie, smrť pána Ježiša Krista.“

Redaktor: „Význam podobných podujatí je podľa organizátorov sprievodu čoraz viac aktuálnejší.“

Jaroslav Széles, kňaz reformovanej cirkvi: „V prvom rade sa snaží spájať ľudí, spájať v Ježišovi Kristovi, lebo on je tým hlavným spojovníkom medzi nebom a Zemou.“

Anton Konečný, katolícky kňaz: „Ľudsky sme si naozaj bližší a na pašiový sprievod sa každý chystá, teší, sme si tu všetky cirkvi. Tu nie je nikto vylúčený.“

Redaktor: „Sprievod sa stal neodmysliteľnou súčasťou veľkonočného trojdňa v Košiciach. Ojedinelá je najmä jeho atmosféra.“

Účastníci sprievodu: „Chodievam každý rok, odkedy sa to začalo.“

Účastníci sprievodu: „Je to krásna myšlienka tá ekumena.“

Účastníci sprievodu: „Všetko sa mi páči.“

Účastníci sprievodu: „Smrť alebo vzkriesenie Ježiša Krista môže ako kresťanov spájať, či už sme evanjelici, katolíci.“

Redaktor: „Pašiovým sprievodom si veriaci pripomenuli Kristovo umučenie, ale aj fakt, že Ježišov odkaz stále spája.

**Ľubomír Lehotský**  
TA3, 18:45, 6.4.2007

## Jednota a boj príbuzných duší

### EKUMENIZMUS

Dve základné vetvy kresťanstva, katolícka a pravoslávna cirkev, sa podobajú na paralelné priamky, ktoré idú vedľa seba. Teoreticky, podľa zásad geometrie, sa pretnú len raz, niekde za horizontom. V bežnej životnej praxi však tieto dve rovnobežky stále nachádzajú body, v ktorých sa pretínajú.

Teológovia oboch cirkví vzájomne diskutujú o otázkach vierouky už tisíc rokov. Za pozornosť však stojí postreh pravoslávneho biskupa Viedne a Rakúska Ilariona: „Nech sa bohoslovecký dialóg uberá svojou cestou. Jeho úspechy a neúspechy nesmú ovplyvňovať našu spoluprácu v tých oblastiach, na ktoré sme neprestali mať rovnaký názor.“ (Celý príhovor je na oficiálnej webovej stránke moskovského patriarchátu).

V Európe dnes žije 280 miliónov katolíkov a asi 210 miliónov pravoslávnych. Existuje veľa otázok, ktoré s rovnakou intenzitou trápia jedných aj druhých. Sú to napríklad problémy bioetiky a biotechnológií, klonovania, eutanázie...

„Existuje ešte jedna téma, ktorá nás môže spájať a je veľmi užitočná pre obe kresťanské cirkvi. Je to ochrana kresťanských hodnôt v živote Európy a celej modernej ľudskej civilizácie.“ Myslí si to metropolita Smolenska a Kaliningradu Kirill, ktorý vedie oddelenie medzinárodných vzťahov moskovského patriarchátu. Obe cirkvi tvrdia, že doba ľadová v ekumenizácii nikdy neexistovala.

Stretnutie prezidenta Ruska Vladimira Putina s pápežom Benediktom XVI. (13. marca 2007) dodalo optimizmus nielen veriacim v oboch cirkvách, ale aj tým ateistom, ktorým záleží nielen na veciach svetských.

Obyčajní ľudia sa nadchli a začali si myslieť, že už-uz sa stretnú hlavy rímskokatolíckej a ruskej pravosláv-

nej cirkvi. Bolo to kvôli tomu, že patriarcha moskovský a celého Ruska Alexij II. vždy hovoril, že nevyklučuje možnosť pápežovej návštevy Ruska, ale len za určitých podmienok...

Stretnutie, ktoré by mohlo veľmi veľa znamenať, nie je na programe dňa. Očakávania optimistov zmrazilo obe strany. Denník Nezavisimaja gazeta 4. apríla tohto roku zverejnil články Igora Vyžakova, šéfa sekretariátu pre vzťahy medzi kresťanmi a zahraničných vzťahov moskovského patriarchátu, a Igora Kowalevského, generálneho sekretára katolíckych biskupov Ruska.

Pravoslávny kňaz vysvetľuje všetkým, ktorí sa o to zaujímajú, že podobné stretnutie „vôbec nemá byť prvým krokom, impulzom pre intenzívny dialóg. Toto stretnutie má byť vyvrcholením dialógu, jeho výsledkom, zovšeobecnením jeho kladných výsledkov. Pre toto musíme veľa urobiť.“

Katolícky kňaz vysvetľuje asi rovnako: „Vzťahy sa musia vyvíjať nielen na úrovni najvyššej hierarchie, ale aj v regiónoch... Musíme prekonať atmosféru vzájomného podozrievania, stereotypného myslenia a niekedy aj otvoreného nepriateľstva... Práca v oblasti dialógu medzi kresťanmi je opatrná a nie vždy pozitívne vnímaná. Alternatívu však jednoducho nemáme.“

Tohtoročnú Veľkú noc slávil výnimočne v jednom termíne (kvôli rozdielnemu pravoslávnenému kalendáru je to vždy inokedy) všetci kresťania na svete. Ak je teda teória pravdivá, raz sa rovnobežky naozaj pretnú. Zostáva v praxi overiť, či je horizont až tak ďaleko od nás.

„Práca v oblasti dialógu medzi kresťanmi je opatrná a nie vždy pozitívne vnímaná.“

Alternatívu však jednoducho nemáme.

**Elena A. Mostovščikovová**  
HN, 10.4.2007

## Biskup Tondra: Cirkev je terčom útokov

BRATISLAVA - Cirkevní hodnotári nie sú spokojní s prácou médií. Spišský diecézny biskup František Tondra sa v pastierskom liste k Veľkej noci pozastavil nad prácou novinárov.

Tí podľa neho duchovných a cirkev neopodstatnene osočujú. „Vytáňujú na ňu len negatívne veci. Slušnejší redaktor, ktorý by chcel cirkev predstaviť aj v pozitívnom svetle, v médiách neobstojí, „

vyhlásil biskup. S prácou médií nie je spokojný ani bratislavsko-trnavský arcibiskup Ján Sokol. Tomu sa nepáči, že médiá zverejňujú stále nové informácie o jeho údajnej spolupráci s komunistickou StB. Sokol figuroval v jej zväzkoch, ktoré zverejnil Ústav pamäti národa, ako agent.

Arcibiskup v kázni na Zelený štvrtok poďakoval veriacim, že „zotrvali“ napriek nepriateľom cirkvi.

Dodal, že sa modlí aj za tých, ktorí sa dali nahlovať, lebo aj tí mu pomohli k dôslednejšiemu nasledovaniu Krista. (mak)

Nový čas, 10.4.2007

## Pápež: Bojím sa o Irak

VATIKÁN - Veľkonočné požehnanie mestu Rím a svetu z baziliky na Námestí sv. Petra tradične udelil v nedeľu Benedikt XVI. Svätý Otec vo svojej kázni adresovanej rímskym katolíkom celého sveta ostro odsúdil krviprelievania v Iraku.

„V Iraku sa nedeje nič priaznivé. Irak krváca, zabíjanie a exodus obyvateľov pokračujú, vyhlásil pápež počas najväčšieho kresťanského sviatku. Veľkonočnú omšu pred asi 150 tisíckami ľudí celebroidoval po druhý raz. „Koľko zranení, koľko bolesti je vo svete. Myslím na bič hladu, na nevyliciteľné cho-

roby, na terorizmus a únosy ľudí, upozornila hlava katolíckej cirkvi.

Hovoril tiež o násilí v niektorých častiach Afriky či v Afganistane.

Vrcholom bohoslužby bolo už tradične slávnostné požehnanie mestu Rím a svetu. Na záver nezabudol pozdraviť veriacich v 62 jazykoch vrátane slovenčiny.

Pápež tiež uistil kresťanov, že sa nemusia báť smrti. „Zmŕtvychvstanie Ježiša ukázalo, že láska je silnejšia ako smrť. Silnejšia ako zlo,“ uzavrel Benedikt XVI. (pol)

Nový čas, 10.4.2007

## Celý svet oslavoval Veľkú noc

Najdôležitejší sviatok roka si pripomenuli milióny kresťanov

Veľkú noc slávil počas uplynulých dní kresťania na celom svete. Kristovo zmŕtvychvstanie oslávili svorne tak katolíci, ako aj pravoslávni či protestanti na všetkých kontinentoch.

Slávnostným požehnaním Mestu a svetu - Urbi et Orbi, ktoré predniesol pápež Benedikt XVI., vyvrcholila v nedeľu veľkonočná omša na Námestí svätého Petra vo Vatikáne.

Pápežovo posolstvo si na mieste vypočulo viac ako 150-tisíc prítomných. Vo svojom príhovore pripomenul význam Veľkej noci i vzkriesenia Krista a poukázal tiež na humanitárne tragédie vo svete.

„Myslím na ľudí na Madagaskare, v Latinskej Amerike, na ľudí sužovaných hladom, nevyliciteľnými chorobami, terorizmom, únosmi,“ a pokračoval: „S obavami pozerám na situáciu v násilím zmietanej západodosudánskej provincii Darfúr a pri-

ľahlých oblastiach. „Ďalej zdôraznil, že „skrze Kristove rany môžeme na všetko toto zlo pozeráť očami nádeje“. Pápež na záver pozdravil veriacich v niekoľkých jazykoch vrátane slovenčiny.

Obriad prenášalo viac ako sto televíznych staníc asi zo 70 krajín sveta.

Tento rok výnimočne pripadli na jeden deň aj oslavy Veľkej noci pravoslávnych veriacich. Tradičný rituál svätého ohňa, ktorý sa v nezmenenej podobe opakuje už vyše 1 200 rokov, sa odohral v Chráme Božieho hrobu v Jeruzaleme. Pravoslávny patriarcha v kaplnke svätého hrobu odriekal modlitby spolu so zástupmi veriacich. Na to z hĺbín svätého hrobu zažiaril svätý oheň a zažali sa aj lampičky umiestnené na jeho okrají. Tisíciky veriacich však museli z bezpečnostných dôvodov ostať mimo chrámu.

ODVÁŽNI: Veľkú noc oslávili aj kresťania v komunistickej Číne.

MICHAL AMBROVIČ  
Plus jeden deň, 10.4.2007

## Oslava zmŕtvychvstania

Dnešná Veľkonočná nedeľa je vyvrcholením najväčších a najstarších kresťanských sviatkov. Veriaci slávia pamiatku zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Tohtoročná Veľká Noc je výnimočná tým, že sa po 20 rokoch znovu zišli Juliánsky a Gregoriánsky kalendár. A tak naraz oslavujú katolíci, aj pravoslávni.

Veľkonočné sviatky sú základom kresťanskej viery. Obrady Kristovho vzkriesenia sa v kostoloch slávia už na Bielu sobotu po západe slnka.

Stanislav Stolárik, košický pomocný biskup: „Posolstvo Veľkej Noci jednoznačne je to oslava Kristovho víťazstva nad smrťou, nad hriechom.“

Ján Babjak, prešovský gréckokatolícky biskup: „Je to naše vykúpenie a je to otvorená cesta do života večného pre nás.“

Ján Bakalár, evanjelický farár v Prešove: „Tieto sviatky my slávime s radosťou, s radosťou toho posolstva Veľkej Noci, že Ježiš stále žije.“

Ján Holonič, pravoslávny prešovský arcibiskup: „Keby nebol vstal z mŕtvych Kristus, tak ako apoštol Pavol hovorí, keby Kristus nevstal márne by bolo naše kázanie.“

Zmŕtvychvstanie Krista si dnes spoločne pripomínajú Katolíci, ale aj pravoslávni veriaci. Dátum spoločnej Veľkej Noci sa podľa Gregoriánskeho a Juliánskeho kalendára zhoduje len raz za štyri roky.

AA: „To sú príjemné sviatky, jeden z najkrajších sviatkov, ktoré sú.“

AA: „Na prvom mieste u mňa Boh a Ježiš.“

AA: „To je to najhlavnejšie.“

Veriaci si tak po dlhom pôste môžu dopriať veľkonočné dobroty.

AA: „Je to posvätené, takže nič sa človeku nemôže stať.“

Vzkrieseného Krista budú veriaci oslavovať ešte zajtra na Veľkonočný pondelok, no a potom nasleduje 50 dňové veľkonočné obdobie.

Martin Jedinák  
TV Markíza, 19:00, 8.4.2007

## Nemožno stáť chrbtom k obetiam

V kaplnke Svetovej rady cirkví v Nairobi stojí kríž istého brazílskeho rezbára, na ktorom Kristova tvár pripomína mnohých umučených a popravených Brazílčanov a z jeho naširoko otvorených úst akoby bolo počuť výkrik bolesti doliehajúci na celú zem. Autor tu pochopil, že Boh je solidárny s týmito obeťami nespravodlivosti a nepravosti. V Nikaragve je ďalší nezvyčajný obraz kríža: roľník je tu pripevnený k vidlám a lopate a symbolizuje obeť útlaku. Autor tu pochopil, že Boh stojí na strane drobných roľníkov, ktorým ukradli pôdu a vykorisťovali ich. Na obraze istého indického umelca s názvom Pluh Kristus nesie pluh a zastupuje tak všetkých zotročených, ubitých, umlčovaných. Autor aj tu pochopil, že Boh je solidárny s utláčanými a zotročenými. A na južnom Slovensku v obci Svodín je nádherná, azda najkrajšia pieta u nás: pod mohutným krížom anjel drží v náručí mŕtveho vojaka. Aj tu ktosi pochopil, že Kristus a v ňom Boh je solidárny s obeťami nezmyselných vojen i s bolesťou tých, ktorí v nich stratili svojich blízkych. V podobných vyobrazeniach by sme mohli pokračovať ďalej.

Teológ Anton Rotzetter pripomína, že takéto vyobrazenia kríža „omnoho väčšmi zodpovedajú tomu, čo znamená, než kríže, na ktoré sme si zvykli“. A dodáva, že „kríž musí znovu provokovať, lákať von z bezpečnosti k zasadzovaniu sa“, pretože „mi ukazuje človeka v inom svetle“.

Teológ Jürgen Moltmann sa priznáva, že uvedomenie si Ježišovej opustenosti na kríži ho v roku 1945 v tábore vojenských zajatcov priviedlo ku kresťanstvu. Keď sa Moltmann díva späť do dejín, vidí v nich výkriky nevinných. Kristus a v ňom Boh prijíma na kríži všetky bolesti dejín, všetky výkriky nevinných - toto je jediná odpoveď na starú a večne prítomnú otázku o vzťahu Boha k utrpeniu vo svete.

Kríž hovorí, že sa nemôžeme uspokojiť s neškodným obrazom Boha i náboženstva. Zároveň sa stáva miestom i symbolom oslobodenia. Toto oslobodenie sa dnes musí presadiť aj v takých oblastiach, ako je oblasť chudoby, násilia, ničenia prírody, kultúrnej odcudzenosti či sféra nadvlády kategórie čisto ekonomického myslenia nad kategóriou solidarity. Oslobodenie však neprichádza automaticky, akoby samo bez nás; sme vyzvaní konať v prospech tohto oslobodenia. Mravná prax nemôže byť spoločensky neutrálna ani politicky nevinná.

Kríž a potom posledný a definitívne víťazný akt tohto príbehu - tieto dva momenty odpovedajú na otázku, či mocní smú víťaziť nad nevinnými, utláčanými a bezmocnými. A tiež pripomínajú, že neexistuje nijaký zmysel dejín, o ktorom by bolo možné uvažovať či dokonca obhajovať ho chrbtom k ich obetiam.

Ján K. Balázs  
SME, 10.4.2007

## Hrozby v Taliansku

Na múroch objektov severotalianskeho mesta Janov sa objavili nápisy, ktorými neznámi páchatelia pohrozili zabitím novému predsedovi talianskej biskupskej konferencie Angelovi Banaskovi. Pri nápisoch sa objavila päťcípá hviezda - symbol teroristickej organizácie Červené brigády. Preto všetci zainteresovaní berú hrozby vážne.

Janovský arcibiskup Banaska viedol od marca ostrú kampaň proti návrhu zákona, ktorý by umožňoval nemanželské spoluzitie rovnako heterosexuálnych ako aj homosexuálnych párov. Podľa Vatikánu by takáto legislatíva oslabil inštitúciu manželstva. Predmetný návrh v súčasnosti prerokúva taliansky parlament. Ta-

lianski biskupi vyzvali politikov, aby hlasovali proti zákonu.

Rádio Lumen, 17:30, 10.4.2007

## Sokol kritizoval médiá

Ján Sokol počas veľkonočnej omše kritizoval médiá.

TRNAVA. Arcibiskup Ján Sokol sa počas veľkonočných sviatkov objavil prvýkrát na verejnosti odvtedy, čo Ústav pamäti národa zverejnil dokumenty o jeho spolupráci s komunistickou ŠtB.

Na Zelený štvrtok sa Sokol poďakoval veriaciim za podporu v ťažkých chvíľach. Prítomných vyzval, aby sa stali svedkami viery. Odmietol ľudí, ktorí veria v Boha, a neveria v cirkev. „Bez cirkvi niet spojenia s Bohom,“ povedal.

K spolupráci s ŠtB sa vyjadriť nechcel. Jeho spolupracovníci ho obštúpili tak, aby sa novinári po omši k nemu nedostali. „K téme povedal verejnosti už všetko, čo chcel,“ reagoval v nedeľu jeho hovorca Tibor Hajdu.

Počas omše kritizoval médiá. „Po čítaní dennej tlače by sme mali skonštatovať, že máločo okrem kostola a cirkvi nás dvíha hore. Všetko nás tlačí dole k matérii, samé výhry či súťaž, a väčšina to úplne stačí. Stále sme pri zemi a brodíme sa v temnom bahne,“ povedal Sokol.

Omše celebroid v trnavskej Katedrále sv. Jána Krstiteľa každý deň počas sviatkov okrem pondelka.

Podľa dokumentov Ústavu pamäti národa sa arcibiskup stretával v konšpiračnom byte s príslušníkmi komunistickej Štátnej bezpečnosti a za informácie mal zobrať aj finančnú odmenu. Arcibiskup sa k stretnutiam neskôr priznal. Tvrdí, že stretnutia s ním si vynucovali eštébaci a nikdy im neposkytol informácie, ktoré by škodili katolíckej cirkvi. Prijatie finančných darov odmieta. (bej)

SME, 10.4.2007

## Tisovi pripraví nový pomník

Nový pomník na symbolickom hrobe prezidenta vojnového slovenského štátu Jozefa Tisa na bratislavskom Martinskom cintoríne bude zo švédskej žuly. Umiestnia ho 18. apríla v deň 60. výročia jeho popravy za vojnové zločiny.

Na pomník Tisovi priaznivci zbierali 214-tisíc korún, povedal kňaz Štefan Herényi z rímskokatolíckeho farského úradu v bratislavskej štvrti

Nové Mesto. Cirkevným hodnostárom, akým bol Tiso, je zvykom robiť pomníky z čiernej žuly. „Bude to skromný pomník bez Tisovej podobizny,“ povedal Herényi, ktorý výstavbu podporuje. Koná tak vrah na žiadosť príbuzných prezidenta. „Mám úprimný vzťah k histórii, ktorá by sa mala zachovať, a nemali by sme sa k nej obracať chrbtom.“ (čtk)

SME, 11.4.2007



## Jar pokazená sebaľúťou

Médiá, ako strážne psy, niekedy brešú zbytočne, ale pocit mediálnej krivdy zo strany politických a cirkevných predstaviteľov je len falošnou sebaľúťou.

Jarné prebúdanie slovenských politických a cirkevných elít je tento rok spojené so silným pocitom mediálnej krivdy. Povinná jazda mocných, alebo sa stalo niečo výnimočné? Vyhlásenia „mediálne prenasledovaných“ svedčia o výraznom až frustrujúcom pocite skrivodlivosti. Premiér Fico pri obhajobe svojich ministrov: „Mediálna poľovačka.“ Kardinál Korec: „Jedno hnusné spiknutie proti cirkvi na Slovensku.“ Ďalší biskupi (Sokol, Tondra) vo veľkonočných posolstvách: „Cirkev je napádaná a osočovaná.“ Je tento žalostný spev, paradoxne znejúci tak nad táborom budovateľov sociálneho štátu, ako aj z úst držiteľov duchovnej moci, oprávnený?

S trochou zveličenia by všetkým „obetiam“ domnelých mediálnych spiknutí postačovala jedna dobrá rada: Premiér a jeho ministri mohli zostať pri najobyčajnejšom živote chlapov, ktorí sa ráno ponáhľajú s koženkovou taškou na autobus do strojárkej fabríky v okresnom meste. A biskupi mali možnosť zotrvať v pozíciách správcov zapadnutých farností. Aká sláva, také spiknutia... Malá hostina sa obíde bez kamier i živej kapely a studené rána na autobusovej zastávke sú bezpečne súkromné.

Teraz už vážne. Nositelia všetkých druhov moci pohrdli „bezpečnou“ kariérou a vedení najrôznejšími ideálmi uchopili moc, svetskú alebo duchovnú, po voľbách alebo po diskkrétnej komunikácii s vatikánskymi úradmi. Koniec sladkej pohody a privátnej bezvýznamnosti. Kompetentní vzali na seba bremeno verejnej kontroly prostredníctvom médií a usadili sa vo dvore, ktorý má - chvalabohu - svojho strážneho psa. Také jednoduché. Objektívne treba priznať, že „strážny pes“ nie je vždy z ušľachtileho rodu a breše aj zbytočne uprostred všakovakých veľkých noci.

Mocní všetkého druhu opakujú pri svojich ublíženeckých rečiach o spiknutí rovnakú chybu. Je neuveriteľné, že sa jej nedokážu vyhnúť. Znova a znova rovnaká trápnosť. Sami seba totiž stotožňujú s veľkou ideou -so-

lidárnym štátom, fungujúcim trhom, demokraciou, mravnosťou alebo náboženským posolstvom. Nechcú pochopiť, že kritické médiá sa vysmievať (hádam až necitlivo) Ficovej slovnej agresivite a neznalosti, Sokolovmu pátosu a cirkevníckemu akcentu v prázdnych frázach alebo nezrozumiteľnému štýlu starnúcich hierarchov. Ti, ktorí by svoju mediálnu prezentáciu zvládli niekoľkonásobne lepšie, majú smolu. Buď nie sú pomazaní ako nositelia moci, alebo sú málo lojálni, málo podporovaní, skôr podozrievaní a hneď preventívne odstavení.

Médiá sú už z podstaty názvu niečím uprostred, mostom dvoch strán. Publikum intuitívne vníma ovzdušie, v ktorom sa autor posolstva k nemu cez médiá obracia. V prípade prezentácie cirkvi vzniká nevyslovený, ale súčasne reálny konflikt. Tí, čo sa považujú za vlastníkov hotovej pravdy, budú vždy vnášať do svojho pokusu o dialóg so spoločnosťou nadradenosť a zvláštnu formu súcitu s „nevidiacimi“, „nevedomými“ alebo jednoducho neveriacimi. Takýto súcit vylučuje skutočné partnerstvo. Médiá prestávajú byť vyváženým mostom uprostred, a prirodzene reagujú viac alebo menej kultivovanou podobou konfliktu.

Nakoniec jedno povzbudivé konštatovanie. Povzbudivé, žiaľ, len pre jedných. Ak by slovenské médiá pracovali aktívnejšie, mediálny obraz kritizovaných by bol ešte úbohejší. Ukázalo by sa v sytejších farbách, že vláda je jednou z nelicencovaných personálnych agentúr a cirkev je vo svojich vnútorných pomeroch na tom horšie, ako sa aj skeptickému čitateľovi a divákovi zdá. Pre túto chvíľu zavládli emócie. Bulvárne reportáže sa neodlišujú od poctivých analýz, hlúpa predpojatnosť od korektnej reflexie. Údajné mediálne spiknutie sa považuje za znak úpadku národa. A nikomu nenapadlo, že to môže byť presne naopak. Nutkavý pocit falošných obetí sa k jarnej tvorivej nálade nehodí.

**Lubomír Jaško** (Autor je publicista)

„Mocní všetkého druhu opakujú pri svojich ublíženeckých rečiach o spiknutí rovnakú chybu.

SME, 11.4.2007

## Na vrchu Urpín začali rekonštruovať starobylú kalváriu

Na vrchu Urpín nad Banskou Bystricou začali rekonštruovať starobylú kalváriu. Miesto, ktoré má kresťanom pripomínať ukrižovanie Ježiša Krista v ostatných rokoch chátralo.

Začiatky starobylej kalvárie nad Banskou Bystricou siahajú do 17. storočia. Dnes už málokto z Banskobystričanov vie o zaujímavej histórii kostolíka na vrchu Urpín i jeho ohrady.

Mons. Ján Krajčík, dekan, Rímskokatolícka cirkev: „Boli postavené okolo roku 1713 ako poďakovanie občanov mesta za záchranu pri morovej epidémii.“

Vyrabované kaplnky, zničené schody, zarastený chodník. To je vizitka najmä ostatných 40. rokov. Od leta, keď sa začalo s obnovou kalvárie, sa už stihli vyrúbať staré stromy, i upraviť chodníky.

Zuzana Juhaniaková, Centrum pre masmediálnu politiku banskobystrickej diecézy: „Mnoho dobrovoľníkov prispieva na jej obnovu, nielen z Banskej Bystrice ale aj z blízkeho okolia.“

Staré omietky na kostolíku a ohrade nahradia postupne nové. Aby sa však zachovala ich historická autenticita, používajú sa nebudú novodobé stavebné materiály, ani postupy.

Milan Randa, stavebná firma: „Budeme používať všetko staré, čo sa pred sto rokmi používalo, čiže len vápenné omietky.“

Aby bola obnovená kalvária uchránená pred nevítanými hosťami, ktorí by ju mohli opäť poškodiť, v jej blízkosti sa postaví malý kláštor. Naťahovať by sa doň mali karmelitáni.

Mons. Ján Krajčík, dekan, Rímskokatolícka cirkev: „Ktorí tu budú pre tých, ktorí potrebujú duchovnú pomoc, duchovné povzbudenie.“

Na Urpíne tak vyrastie akési duchovno-relaxačné centrum. Mnoho ľudí sem totiž chodievala na prechádzky i rodinné výlety. Pre veriacich má kalvária najmä duchovný význam.

Mons. Ján Krajčík: „S kalváriou je spojené tajomstvo viery kresťanov. Na Kalvárii zomrel Pán Ježiš.“

Obyvatelia mesta pod Urpínom a jeho návštevníci budú môcť obnovenú kalváriu navštevovať pravdepodobne od budúcoročnej Veľkej noci.

STV2, 18:20, 10.4.2007

## Cirkev kritizuje euroústavu

V dokumente vraj chýba zmienka o kresťanstve ako odkaz na tradície Európy. Zmienka o kresťanstve v preambule ústavy Európskej únie je potrebná, nemôžeme si odmyslieť históriu Európy od prítomnosti Krista, uviedol košický arcibiskup - metropolita Alojz Tkáč po stretnutí s predstaviteľmi COMECE - Zastúpenia konferencie biskupov pri Európskej únii počas návštevy ich sídla v Bruseli. Od stredy sa Tkáč spolu s ďalšími štyrmi slovenskými biskupmi a tridsiatimi kňazmi na pozvanie poslanca Európskeho parlamentu Jána Hudackého z KDH zúčastňuje na návšteve belgickej metropoly.

## Nitra spomínala na obeť holokaustu

Po tisícoch nitrianskych Židov zostali len pamiatky. Slávna ješiva dnes pôsobí v Spojených štátoch.

Šesť sviečok horelo včera v nitrianskej synagóge za šesť miliónov Židov, ktorí pred 65. rokmi zahynuli v táboroch smrti. Pripomenuli si ich na spomienkovom stretnutí, ktoré pripravilo Múzeum židovskej kultúry a nitrianska radnica.

V Nitre žila pred vojnou šesťtisícová židovská komunita, dnes sa nenájde ani desať Židov, čo je počet potrebný na bohoslužbu.

Po Židoch sa zachovala neologická synagóga, ktorú vlastní mesto a používa ako výstavnú a kultúrnu sieň. Modlili sa v nej bohatší Židia, lekári, právnici či podnikatelia.

„Málokto vie, že v Nitre na Párovciach stála ortodoxná synagóga, na mieste dnešného gymnázia. Slúžila pre obyvateľov tejto chudobnej židovskej štvrte. Vedľa nej bola slávna rabínska škola ješiva, pozostávala z komplexu budov, ktorým hovorili židovský Vatikán,“ povedal lektor Múzea židovskej kultúry v Nitre Viktor Bohon.

Mesto tak bolo metropolou európskeho židovského náboženského života. Na Párovciach študovali mladí ľudia z Ameriky, Francúzska či Belgicka. V roku 1944 to bola posledná funkčná ješiva v nacistami okupovanej Európe. Rabínska škola i ortodoxná synagóga sa zachovali iba na niektorých starých fotografiách. Jednu

„Európa od samých začiatkov existencie vyrástla zo židovsko-kresťanských koreňov,“ povedal Tkáč. Keď táto zmienka tam nebude, splnia sa podľa neho záujmy niektorých skupín. „Bude to iba na škodu vynechať z histórie moment, ktorým je kresťanstvo,“ dodal.

Konferenciu COMECE tvorí 24 členov. „Skúma pracovný program inštitúcií EÚ a vyberá oblasti európskej politiky, v ktorých by chcela cirkev niečím prispieť alebo mať nejaký vplyv,“ uviedol jej generálny sekretár Noel Treanor z írského Dublinu. **Sita, HN, 13.4.2007**

z nich, leteckú snímku, si mohli pozrieť účastníci včerajšej spomienky.

V Nitre pôsobil rabín Ungar, ktorý sa pobytom v liečebni vyhol poslednej deportácii, ktorá bola 5. septembra 1944. Zomrel krátko pred oslobodením v horách, kde sa ukrýval so synom. Jeho syn sa zachránil a pokračoval v tradícii svojho otca.

S inými rabínmi vybudoval v Spojených štátoch amerických novú nitriansku ješivu v roku 1946, v Somerville v štáte New Jersey. O dva roky ju presťahovali do vrchov Wetchester County-Mount Kisco v štáte New York, kde ju možno nájsť aj dnes.

Nitrianska ješiva (The Nitra Yeshiva) patrí k významným ješivám v Spojených štátoch a vedie ju vnuk rabína Ungara,“ pripomenul Bohon. Duch nitrianskych Židov tak symbolicky prežil. **Jana Beňová SME, 13.4.2007**

## Akcia na rehole

### Bratislava pred 57 rokmi

Vo štvrtok 13. apríla 1950 v rámci veľkonočnej mierovej akcie bola z iniciatívy Čs. zväzu žien socha J. V. Stalina v Bratislave mimoriadne slávnostne vyzdobená nádhernými kvetmi. Slovenské pracujúce ženy zjednotené v Čs. zväze žien tak dokumentovali svoju oddanosť a vďačnosť najlepšiemu priateľovi mieru-milovných národov na celom svete.

V celej republike sa uskutočnila takzvaná akcia K, počas ktorej ľudové milície a štátna bezpečnosť zlikvidovali všetky mužské a ženské kláštory. Denník Pravda na zatýkanie a internovanie kňazov reagoval: Velezradou, špionážou a prípravou ozbrojeného povstania sa odvdáčovali rády a kongregácie, ich vysokí predstavitelia a cirkevná hierarchia pracujúcemu ľudu a jeho republike za to, že im umožnili bezstarostný život, že im na vlastné náklady opravili a budovali kláštory. Rád premonštrátov mal pripravovať ozbrojené povstanie a jeho kláštory slúžili ako arzenály zbraní a úkryty pokladov, ktorými sa toto povstanie malo financovať. Rád jezuitov spolu s redemptoristami mal vychovávať veriacich a hlavne našu mládež v zarytých nepriateľov socializmu. Rád františkánov budoval sieť špiónov z radov kňazov a laikov, rozvracal našu dedinu a vyzýval veriacich k povstaniu proti republike. Dominikáni rozširovali Mindszentyho koncepciu obnovenia rakúsko-uhorskej monarchie. Činnosť jednotlivých rádov bola centrálné riadená a koordinovaná Vatikánom prostredníctvom pápežskej internunciatúry.

**Vladimír Tomčík SME, 13.4.2007**

## Vatikán bráni pápeža Pia XII.

Predstaviteľ Vatikánu v Izraeli odmietol účasť na tohtoročnej spomienke na holokaust v jeruzalemskom pamätníku Jad Vašem, ktorá bude o týždeň.

Príčinou je text pod fotografiou niekdajšieho pápeža Pia XII. v jednej z miestností, ktorý ho radí k predstaviteľom zasluhujúcim si hanbu za to, čoho sa dopustili voči Židom. Hovorca pamätníku reagoval vyhlásením, že organizátori sú šokovaní. Pius XII. stál na čele katolíckej cirkvi v rokoch 1938 - 1958 a niektorí historici mu vyčítajú, že počas prenasledovania Židov bol úplny nečinný. Vatikán to odmieta. **(čtk), SME, 13.4.2007**

## Teroristi hrozia pápežovi!

RÍM - Talianske tajné služby registrujú zvýšený počet hrozieb teroristov proti pápežovi Benediktovi XVI.

Obávajú sa preto o jeho život.

Svätý Otec by sa terčom atentátu mohol stať pre svoje nedávne výroky, ktorými si pohneval moslimov.

„Ukážte mi, čo nové priniesol.

Uvidíte len zlo a neľudské činy, ako napríklad jeho príkaz šíriť vieru i mečom, „ povedal o prorokovi Mohamedovi.

Talianske tajné služby v správe pre parlament uvádzajú, že len v prvej polovici minulého roka zaznamenali 130 teroristických hrozieb.

Za väčšinou z nich boli moslimskí extrémisti. „Patrili sme vždy k cieľom džihádu.

Skutočnosť, že na našom území ešte neboli žiadne teroristické útoky, nás nesmie klamať, „ píše sa v dokumente, podľa ktorého je ohrozené aj pápežské sídlo vo Vatikáne. (čtk, pol), Nový čas, 13.4.2007

## Rakúska pošta vydala špeciálnu poštovú známku

Rakúska pošta vydala špeciálnu poštovú známku pri príležitosti 80. narodenín pápeža Benedikta XVI. Hlava katolíckej cirkvi totiž oslávi v pondelok 16. apríla narodeniny. Znáмка má hodnotu jedno euro. Rakúska pošta vydala špeciálne známky v náklade pol milióna kusov. Znáмки sú v predaji od dnešného dňa.

Rádio Lumen, 17:30, 12.4.2007

## Dialógom medzi rôznymi náboženstvami a potrebou tolerancie sa v Prešove zaoberali zástupcovia cirkví

Dialógom medzi rôznymi náboženstvami a potrebou tolerancie sa dnes v Prešove zaoberali zástupcovia cirkví s miestnou, ale aj celoslovenskou pôsobnosťou. Host'om stretnutia bol veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku Rudolph Vallee. Pokračuje Róbert Latta.

Účastníci stretnutia sa venovali niekoľkým témam. Prvou bol vzťah štátu a cirkvi. Väčšina z diskutujúcich sa zhodla na potrebe financovania jednotlivých cirkví zo strany štátov v súčasných podmienkach strednej Európy.

Vladimír Benč, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku: „Cirkvi plnia mnoho prospešných funkcií pre spoločnosť, to je napríklad starostlivosť o sociálne slabých, alebo práca s mládežou, takže jednotliví predsta-

vitelia tých cirkví vyjadrili presvedčenie, že naďalej by štát mal podporovať cirkvi.“

Počas diskusie neobišli ani novelu zákona o registrácii cirkví, podľa ktorej musí mať cirkev 20 000 členov, aby mohla byť zaregistrovaná. Rudolph Vallee v tejto súvislosti uviedol, že o tom hovoril aj so zástupcami vlády. 20 000 členov je podľa neho v rámci Slovenska prehnaná požiadavka. Najdlhšie sa účastníci zaoberali islamom. Podľa Vladimíra Benča sa zhodli, že samotné náboženstva sa neobávajú.

Vladimír Benč, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku: „Nikto z nich nemá žiadnu obavu, aj keď sa tu postaví nejaké mešity. Skôr sa boja možné zneužitia islamu.“

Rádio Slovensko, 18:00, 12.4.2007

## Celoslovenské stretnutie riaditeľov katolíckych škôl

V Ružomberku sa včera a dnes konalo celoslovenské stretnutie riaditeľov katolíckych škôl a 15. Valné zhromaždenie Združenia katolíckych škôl Slovenska. V prvý deň rokovania prítomných pozdravil spišský pomocný biskup Andrej Imrich. Na zasadnutí sa zúčastnil aj Ján Kralovec, prezident Asociácie českých katolíckych škôl. Informuje prezident Združenia katolíckych škôl Slovenska, Stanislav Bela: „Program bol bohatý aj na odborné prednášky, aj prednášky duchovného rozmeru, významnou prednáškou bolo vystúpenie pani doktorky Krížovej na tému Výzvy dneška pre učiteľa kresťana. Veľmi pôsobivo pôsobil aj vystúpenie pátra Augustína

Slaninku, ktorý hlavne zo zážitkov formou hovoril o duchovnom poslaní učiteľov katolíckych škôl. V prvý deň rokovania ešte vystúpila aj zástupkyňa Štátnej školskej inšpekcie pani Andrea Ničudová, ktorá všeobecne, ale aj konkrétne hovorila o výsledkoch inšpekcie tak v štátnych ako aj v cirkevných školách. Janka Brázdilová, tajomníčka subkomisie pre školstvo hovorila o činnosti tejto komisie v oblasti legislatívy, ale aj smerovania a spolupráce s Ministerstvom školstva SR.“

Prezident Združenie katolíckych škôl Slovenska Bela, vyzdvihol aktivitu slovenských škôl a združenia najmä smerom do zahraničia.

Rádio Lumen, 17:30, 12.4.2007

## Poľsko v uniforme

Poľsko má konzervatívnu vládu, ktorá mieri k čistej štvrtrej republike. Premiér Jaroslaw Kaczyński a jeho brat prezident Lech to širokou lustráciou všetkých verejne činných osôb už sledujú. Pretože strana Právo a spravodlivosť, ktorú vedie premiér, nemala v parlamente podporu väčšiny, musela vlni príbrať do vlády nacionalistickú stranu Sebaobrana s protieurópsky naladeným Andrzejom

Lepperom. A potom ultrakatolícku Ligu poľských rodín. Jej šéf Roman Giertych naplnia ľudovú povedačku o tom, že niekto „je pápežskejší ako pápež“. Napríklad aj tým, že je za úplný zákaz umelého prerušenia tehotenstva. Podľa neho je zločinom. Zrejme mu v tom nebránia ani vážne prípady. Nedávno Poľke Európsky súd pre ľudské práva priznal odškodnenie preto, že jej nedovolili interrup-

ciu napriek varovaniu lekárov, že jej to môže veľmi zhoršiť aj tak slabý zrak. Giertych spolu so svojim otcom, s ktorým zakladali krajne pravicovú stranu v Poľsku, boli vždy proti Európskej únii. Dôrazne to dávali najavo aj v katolíckom Rádiu Maryja s tromi miliónmi stálych poslucháčov. Sebavedomie šéfa strany stúpa: po zákaze propagácie homosexuality nariadil zavedenie žiackych uniforiem, navrhol policajnú hodinu pre mladistvých... To všetko pre slušné a čisté Poľsko?

Dana Čikelová, PRAVDA, 13.4.2007

## Lútosť mohla Tisoví zachrániť život

Po 60 rokoch to tvrdí generál Anton Rašla, jediný žijúci aktér v procese s bývalým prezidentom Jozefom Tisom. Tu si pripadá ako vo väzení, hovorí Anton Rašla, jeden z troch žalobcov v procese s tromi hlavnými delikventmi pred Národným súdom v apríli 1947. „Väzením“ je terasa jeho rodinného domu - od záhrady ju delia hrubé mreže. Spomíname na iných väzňov a na udalosti staré 60 rokov. Rašla mal vtedy 35 rokov a v Justičnom paláci čítal záverečnú reč obžaloby. „Tiso sa nepriznal a neolutoval. Niet u Tisu poľahčujúcich okolností,“ zdôraznil Rašla. A navrhol trest smrti, ktorý sa vykoná povrazom.

### Tiso mal byť radšej ticho

Postupoval by však rovnako aj dnes, keby mohol vrátiť čas o šesť desaťročí späť? „V tej dobe a za daných okolností určite áno,“ odpovedá. Neskrýva, že Národný súd bol vlastne revolučným tribunálom „na zúčtovanie s predstaviteľmi fašistického režimu“. A že v tomto zmysle bol proces s exprezidentom slovenského vojnového štátu Tisom „pokračovaním a symbolickým zavŕšením Slovenského národného povstania“.

Sám Rašla bol v čase Povstania poslancom SNR. Zo 41-členného zboru žije už len on. Zároveň zastával funkciu prokurátora povstaleckej armády. Po ústupe jej zvyškov do hôr sa venoval spravodajskej činnosti. Neskôr, už na oslobodenom území, bol zástupcom povereníka pre vojenské otázky. Aby po oslobodení celej republiky od nacistov pôsobil začas aj v hlavnom štabe ministerstva národnej obrany. Ale už o pol roka sa vrátil z Prahy do Bratislavy a pustil sa do prípravy obžaloby. Boli na to traja, okrem neho Ľudovít Rigan ako vedúci a Juraj Šujan, ktorý sa sústredil na činnosť Tisovej štátostrany. Rašla mal na starosti účasť obžalovaných na vedení vojny proti štátom protihitlerovskej koalície. A ich podiel na potlačení Slovenského národného povstania.

„Najsilnejšou stránkou obžaloby a najslabšou obhajoby bola kauza zrady za Slovenského národného povstania.“ Verejne to priznal Tisov obhajca Ernest Žabkay, ktorý už nežije, krátko po novembri 1989. Rašla je dodnes presvedčený, že Tiso si pred súdom najviac priťažil tým, že ani slovom neolutoval skutky spáchané po potlačení Povstania. Vyznamenávanie hitlerovských hrdlozov, svoje nečinné priznanie sa vyčítaniu zvláštnych komand. „To bol najväčší rozdiel v správaní Macha a Tisu,“ dodáva. Mach si

zrejme aj vďaka tomu zachránil život. Expresident podľa Rašlu tvrdošijne zapieral nielen spáchanie, ale vôbec existenciu skutkov, ktoré boli zjavné a boli podložené i vecnými dôkazmi.

Súd mal napríklad k dispozícii oficiálnu písomnú správu zástupcu Vatikánu pri slovenskej vláde Giuseppe Burziu o tom, ako sa pokúšal intervenovať za zatknutých Židov a iných občanov koncom septembra 1944. Agenti gestapa vtedy pozatýkali a týrali približne 2 000 osôb, vtrhli aj do niektorých kláštorov a hľadali tam Židov. „Nenašiel som u prezidenta republiky žiadne porozumenie, ba ani jedného slova súcitu pre prenasledovaných. On vidí v Židoch príčinu všetkého zla a obraňuje zásahy Nemcov proti Židom ako nanútené najvyššími požiadavkami vojny,“ informoval pápeža nuncius Burzia.

Tiso sa v krajnom prípade vyhovára, že sa na vec nepamätá. A to aj v prípade, keď jeho vlastnoručný podpis bol na kompromitujúcej listine. „Žabkay mi neskôr rozprával, aký bol zo svojho mandanta nešťastný, ako ho stále prosil, aby bol radšej ticho a nezáväzoval ruky tým, ktorí sľúbili zachrániť Tisovi život,“ rozpráva Rašla. Už vtedy sa šepkalo o tajnej dohode medzi demokratmi a umiernenými katolíkmi, podľa ktorej mal predseda Slovenskej národnej rady Jozef Lettrich zariadiť Tisovi v Prahe milosť u Edvarda Beneša, vtedajšieho československého prezidenta.

### Anonymovia sa vyhrážajú

Po nedávnom návrate z nemocničného pobytu domov sa 95-ročný generál Rašla akosi rýchlejšie unaví a zavše si aj zdriemne v, kolieskovom kresle. Prejavuje sa pokročilý vek, ale aj následky opakovaného mučenia vyšetrovateľmi Štátnej bezpečnosti pred 55 rokmi. Rašlu vtedy stíhali ako vlezradcu, titoistu i buržoázneho nacionalistu. V monsterprocesu ho neskôr odsúdili na doživotie a v leopoldovskej väznici sa ocitol spoločne s Machom. Pauzy v rozhovore ochotne vyplňa generálova manželka Irena Rašlová. Ukazuje nám výhražne anonymné listy od Tisových stúpcov. „Stále píš, že Tisu odsúdil na smrť Rašla, nedokážu rozlíšiť ani sudcu od prokurátora,“ sťažuje sa pani Irena. Ešte horšie bývajú anonymné telefonáty. „Najnovšie im odpovedám nemecky alebo francúzsky, väčšinou ich to rýchlo omrzí,“ smeje sa.

Tiež si zaspomína na proces s Tisom a Machom. „Bola som sa tam pozrieť iba raz, a nemala som z toho dobrý po-

cit.“ Videla tam sedieť utrápenú Machovu ženu s deťmi. Súd práve vypočúval bývalého ministra vnútra Macha. „Nevyzeral dobre, veľmi schudol, na druhý deň som mu poslala po manželovi nejaké jedlo,“ rozpráva pani Irena. Keď Macha v roku 1968 prepustili predčasne na amnestiu, ozval sa jej telefonicky a poďakoval za ten balíček. Dojalo ju to. „Ľudí nemožno deliť na dobrých a zlých, v každom sa nájde dobro i zlo a len od okolností závisí, čo sa kedy prejaví,“ uzavrie bývalá učiteľka.

### Chcel sa stať mučeníkom?

Bola to výnimočná udalosť - v katolíckej krajine súdili katolíckeho kňaza, ktorý bol donedávna hlavou štátu. Odsúdia ho na smrť, ale dostane milosť, predpokladali pozorovatelia tohto procesu. V opačnom prípade sa predpokladali masové protesty a nepokoje. Tiso mal aj pol druhu roka po vojne početných stúpcov doma i v zahraničí. Očakávali sa silné intervencie z Vatikánu. Písal sa 15. apríl 1947 a súd pod predsedníctvom Igora Daxnera vyniesol rozsudok: smrť.

„Súd sa riadil nariadením národnej rady a to jednoducho inú možnosť nepripúšťalo,“ tvrdí Rašla, ktorý si medzitým oddýchol. Spomína podobné rozhodnutia retribučných súdov nad kolaborantmi s Hitlerom v iných európskych krajinách. Francúzska vláda sa nerozpokoala postaviť pred súd bývalého šéfa „vlády vo Vichy“, inak národného hrdinu z prvej svetovej vojny, víťaza od Verdunu maršala Philippa Pétaina. A súd nad ním vyriekol ortiel smrti. Lenže nepopravili ho. Súd zmenil 88-ročnému starcovi trest smrti na doživotie po zákroku vtedajšieho predsedu francúzskej vlády generála Charlesa de Gaulla. Ten pri Verdune bojoval pod Pétainovým velením.

Beneš čakal na vyjadrenie predsedníctva Slovenskej národnej rady, kde demokrati mali prevahu nad komunistami v pomere 3:2. Ale vedenie národnej rady žiadost' o milosť ani nezamietlo, ani neodporučilo. „Keby bol Tiso vystúpil aspoň jedným kajúcim slovom v závere hlavného pojednávania, stanovisko národnej rady k udeleniu milosti by vyznelo priaznivo,“ myslí si Rašla. A opakuje svoju známu teóriu: Tiso hral vabank, chcel byť popravený, aby sa stal národným mučeníkom. Vo väzení by sa naň rýchlo zabudlo.

Ale bolo to naozaj tak? Dost' na tom, že Beneš milosť neudelil a Tiso a tri dni popravili. **Vladimír Jancura**

**PRAVDA, 13.4.2007**